

BizdenHaberler

KASIM 2020
SAYI 489

 Koç

#yaşıyor
193∞

Bizden Haberler'in değerli okurları,

Covid-19 salgını tüm dünyada yalnızca sağlık sistemini değil; yaşamın bütün boyutlarını etkilemeye devam ediyor. Birçok ülke vaka sayılarındaki artış nedeniyle tedbirleri sıkılaştırmaya mecbur kalırken, pandeminin küresel ekonomide büyük kayıplar yarattığı zor bir dönemden geçiyoruz. Böylesi bir ortamda bugünü yönetebilmek ve geleceğin dünyası için gerekli dönüşümleri hayata geçirmek, her zamankinden daha da önemli.

Koç Topluluğu olarak köklü geçmişimize dayanan deneyimimiz ve çağdaş yönetim anlayışımız sayesinde güçlü konumumuzu pandemi döneminde de sürdürmeyi başardık. 2020 yılının ilk 9 ayında, Holding olarak konsolide bazda toplam 125,7 milyar TL gelir elde ederken 6,1 milyar TL kombine yatırım gerçekleştirerek güçlü bir performans sergiledik. Koç Topluluğu, önümüzdeki dönemde de üzerine düşen sorumluluğun bilinciyle ülkemiz için değer yaratmaya devam edecektir. Ancak sorumluluğumuzu yalnızca ekonomik faaliyetleriyle sınırlı görmüyoruz. Bu doğrultuda yürüttüğümüz çalışmalara odaklanan Sürdürülebilirlik Raporumuzun 12'ncisini yayımladık. "Geleceğe. Birlikte" çerçevesinde farklı sektörlerde faaliyet gösteren şirketlerimizi ortak bir sürdürülebilirlik anlayışı etrafında buluşturarak bu alandaki duyarlılığımızı en üst seviyeye çıkarmayı amaçlıyoruz.

2020'nin sonuna yaklaşırken yakın gelecekle ilgili belirsizlikler, dünya genelinde insanların kaygılarını artırmaya devam ediyor. Şüphesiz pandemi sona erdiğinde küresel ekonomideki olumsuzluklar büyük ölçüde geride kalacak. Ancak pandemiden önce başlayan küresel siyasi ve ekonomik düzenin yeniden şekillenmesi tartışmaları, Amerika'da Joe Biden'ın başkanlık yarışında galip gelmesinin

ardından tekrar gündemin üst sıralarındaki yerini alacak. Bu süreçte ABD'deki güncel durumu ve seçimin olası etkilerini dergimizin sayfalarına taşıdık.

Ülkemizin ilk özel müzesi olan Sadberk Hanım Müzesi bu yıl 40. yaşını kutluyor. Yönetim Kurulu Başkanımız Ömer M. Koç'un dediği gibi, Sadberk Koç'un Türkiye'de henüz özel müzeciliğin olmadığı yıllarda titizlikle en seçkin parçaları bir araya toplayarak oluşturduğu koleksiyonu, müzenin özgün kimliğini oluşturdu. Sürekli gelişerek köklü bir kültür ve eğitim kurumu haline gelen müze, uluslararası takdirle karşılanan çalışmalarıyla kültürümüze ve tarihimize ışık tutuyor.

Her 10 Kasım'da olduğu gibi bu yıl da Büyük Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı, minnet ve özlemle andık. Atatürk'ün çizdiği yolu takip ederek, ülkemizin ekonomik ve toplumsal gelişimi için durmadan çalışmaya devam edeceğiz. O'nun "Milletleri kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir" sözüyle kıymetlerini vurguladığı öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü'nü de şükran duygularıyla kutluyorum.

Sevgi ve saygılarımla,

Levent Çakıroğlu

BU

3

NELER OLDU?

Koç Holding'den 9 ayda 125,7 milyar TL konsolide ciro

Koç Holding sürdürülebilirlik performansını "Geleceğe. Birlikte" yaklaşımı ile güçlendiriyor

Koç Üniversitesi İşletme Enstitüsü dünyanın en iyileri arasında

KÜLTÜR-SANAT

23

Özel müzeciliğin öncüsü Sadberk Hanım Müzesi 40 yaşında

10 KASIM

33

Zamanının ötesindeki lider: Atatürk

SA-

9

VİZYON

Tat Gıda Genel Müdürü Oğuz Aldemir: "Zorlu süreçten çıkmanın tek formülü, kendi kendimize yetebilmek"

YI-

YAKIN PLAN

14

ABD'de yeni başkanı bekleyen zorlu sınav

DA

İmtiyaz Sahibi Koç Holding A.Ş. adına Levent Çakıroğlu (Sahibi) Genel Yayın Yönetmeni Oya Ünlü Kızıl Sorumlu Yönetmen Şeniz Akan
Yayın Koordinatörü Tuğçe Kutlu Serintürk Yayın Kurulu M. Dumrul Sabuncuoğlu, Nihal Köz, Lalehan Uysal Yayın Direktörleri Nihal Köz,
Lalehan Uysal Direktör Güneş Kuruöz Editörler Berna San, Biray Anıl Birer, Yasemin Balaban, Arzu Erdoğan, Özlem Kapar Bayburs,
Mine Akverdi Denктаş Tasarım ve Uygulama Overteam, Nurcan Baş, Engin Kuru Fotoğraf Editörü Hüseyin Serdar Öngen

Overteam Bilgi Teknolojileri İletişim ve Reklamcılık Ltd. Şti. 19 Mayıs Mahallesi Veteriner Hilmi Sokak Hilmi Palas Apt. No:4 K:1 D:4 34363 Şişli, İstanbul T: 0212 252 74 25 overteam.com
Baskı ve Cilt (Matbaa) İRM Dijital Matbaa A.Ş. Şerifali Mahallesi Şehit Sokak No:49 Ümraniye, İstanbul T: 0216 466 74 98 Yayın Türü Yaygın Yerel Süreli Yayın Süresi / Dili Aylık / Türkçe

KASIM 2020
BU DERGİDEKİ
YAZI VE GÖRSELLER
KAYNAK BELİRTİLEREK
KULLANILABİLİR.

KOÇ HOLDİNG'DEN 9 AYDA 125,7 MİLYAR TL KONSOLİDE CİRO

KOÇ HOLDİNG, 2020 YILININ İLK 9 AYINDA KONSOLİDE BAZDA TOPLAM 125,7 MİLYAR TL GELİR ELDE EDERKEN 6,1 MİLYAR TL KOMBİNE YATIRIM GERÇEKLEŞTİRDİ.

"Ülkemizin ekonomisine katkı sağlamak için üzerimize düşen sorumluluğun bilinciyle çalışmalarımıza devam ediyoruz"

Koç Holding, 2020 yılının ilk 9 ayında konsolide bazda toplam 125,7 milyar TL gelir elde ederken 6,1 milyar TL kombine yatırım gerçekleştirdi. İlk 9 ay finansal sonuçlarını değerlendiren Koç Holding CEO'su Levent Çakıroğlu, "Koronavirüs salgını tüm dünyada zorlukları ve belirsizliği daha da artırırken, çevik yönetim anlayışının önemini ortaya koydu. Koç Topluluğu olarak bu zorlu dönemde de disiplinli yönetim anlayışımız, sağlam bilançomuz, dengeli portföy yapımız, dijital yetkinliklerimiz, çevik yönetimimiz, çalışma

arkadaşlarımızın üstün gayreti, kuvvetli bayi teşkilatımız ve etkin tedarik zincirimiz sayesinde güçlü konumumuzu sürdürüyoruz. Küresel ekonomiyi ve değer zincirlerini derinden etkileyen koronavirüs salgınının menfi ekonomik etkilerini ihtiyatlı politikalarımız sayesinde azaltabildik. Yurt içinde tüketici talebinin devam etmesi, yurt dışında ise ihracat pazarlarında başlayan hareketlilik koronavirüs salgını kaynaklı ekonomik yavaşlamanın etkilerini nispeten azalttı. Ancak üçüncü çeyreğin sonu itibarıyla özellikle Avrupa ülkelerinde koronavirüs salgınına yönelik kısıtlamaların yeniden gündeme gelmesi, ihracat pazarlarımızdaki belirsizliklerin artabileceğinin sinyalini verdi. Koç Topluluğu olarak bu dönemde ülkemizin ekonomisine katkı sağlamak için üzerimize düşen sorumluluğun bilinciyle çalışmalarımıza devam ediyoruz. Yılın ilk 9 ayında yaptığımız 6,1 milyar TL kombine yatırımla, son 5 senelik toplam yatırımlarımız 40 milyar TL'ye ulaştı" dedi.

"Türkiye'nin toplam ihracatının yüzde 9'unu gerçekleştiriyoruz."

Koç Topluluğu Şirketleri'nin, Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık yüzde 9'unu gerçekleştirdiğine dikkat çeken Levent Çakıroğlu, "Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin hazırladığı 'Türkiye'nin İlk 1000 İhracatçısı Listesi'nde bu sene de şirketlerimiz ile en üst sıralarda yer aldık. Listede Ford Otosan ihracat şampiyonu, Tüpraş 3'üncü, Tofaş 7'nci ve Arçelik 9'uncu oldu" dedi.

NELER OLDU?

"Faizlerdeki aşağı yönlü seyir otomotiv sektörüne olumlu yansdı"

Yılın ikinci çeyreğinden itibaren faizlerdeki aşağı yönlü seyrin ertelenen tüketici talebiyle birleşerek, özellikle otomotiv sektöründe yılın üçüncü çeyreğine olumlu yansıdığını belirten Levent Çakıroğlu, "Ford Otosan, yurt içi ticari araç pazarındaki geleneksel liderliğini yüzde 37,3'e ulaşan pazar payıyla devam ettirdi. Avrupa ticari araç pazarının e-ticaretin etkisiyle hızla toparlandığı bu dönemde, Ford sektörün üzerinde gösterdiği performans ile pazar payını üçüncü çeyrekte yüzde 15,1'e çıkardı ve Ford markası 2015'ten bu yana süren Avrupa ticari araç pazarı liderliğini korudu. Bu dönemde Avrupa'da satılan Transit Ailesi araçların yüzde 85'i Ford Otosan tarafından üretildi. Fiat markası, Türkiye otomotiv pazarında 2020 yılının ilk 9 ayını lider olarak tamamlarken, Tofaş'ın ürün geliştirme sürecine de liderlik ederek, üretimini gerçekleştirdiği Fiat Egea, tüm model seçenekleriyle Türkiye'nin en çok tercih edilen otomobili oldu. Tofaş 2019 Mayıs ayında aldığı kararla Fiat Egea'yı 225 milyon dolarlık yatırımla kapsamlı bir şekilde yenilerken, model yelpazesine 'Egea Cross'u ekledi. Yenilenen Egea Model ailesinin, 2021 yılı başında satışa sunulması planlanıyor. Diğer yandan pandemiye rağmen ihracattaki atılımına hız kesmeden devam eden Otocar, gerçekleştirdiği toplam yaklaşık 135 milyon ABD doları tutarındaki iki yeni ihracat anlaşmasıyla Türkiye'nin savunma alanındaki gücünü yurt dışına taşımayı sürdürdü. Sektörünün lider üreticisi TürkTraktör ise ilk 9 ayda ürettiği traktör sayısını geçen seneye göre yüzde 38 oranında

arttırarak tarım sektörüne tüm gücüyle destek vermeye devam etti." dedi.

"Dış ticaretteki toparlanma beklenenin üzerinde gerçekleşti"

Dayanıklı tüketim sektöründe ertelenen tüketici talebi ve değişen tüketici tercihleri iç pazara olumlu yansırken, dış ticaretteki toparlanmanın da beklenenin üzerinde gerçekleştiğine dikkat çeken Levent Çakıroğlu şu ifadeleri kullandı: "Arçelik, ikinci çeyrekte ötelenen talebin güçlü dönüşü sonucunda, yüksek bir ciro büyümesinin yanı sıra, güçlü operasyonel ve finansal yönetim ile birlikte her alanda başarılı sonuçlar elde etti."

sektörünün ülkemizdeki lokomotifi Tüpraş, ülkemizin enerji ihtiyacını başarıyla karşılamayı sürdürdü."

"Topluluğumuzu daha güçlü bir geleceğe hazırlayacak büyük bir kültürel dönüşüm programı yönetiyoruz."

2016'dan bu yana Koç Topluluğu'nda uygulanan kültürel dönüşüm programına da dikkat çekerek bu alandaki gayretlerinin çok önemli olduğunu vurgulayan Levent Çakıroğlu şöyle konuştu: "Belirsizlik ortamında, değişim dinamiklerinin getirdiği tehditleri bertaraf edecek, fırsatları yakalayacak ama esas itibarıyla Topluluğumuzu geleceğe daha güçlü hazırlayacak büyük bir kültürel dönüşüm programı

"Belirsizlik ortamında, değişim dinamiklerinin getirdiği tehditleri bertaraf edecek, fırsatları yakalayacak ama esas itibarıyla Topluluğumuzu geleceğe daha güçlü hazırlayacak büyük bir kültürel dönüşüm programı yönetiyoruz."

Bankacılık sektörüne ilişkin değerlendirmelerde bulunan Levent Çakıroğlu, Yapı Kredi'nin, Türkiye'nin üçüncü büyük özel bankası olarak, "Hizmette Sınır Yoktur" anlayışıyla ülke ekonomisine değer katmayı sürdürdüğünü ifade etti. Levent Çakıroğlu sözlerine şöyle devam etti: "Yapı Kredi, 2020 yılının ilk dokuz ayında nakdi ve gayri nakdi kredilerini yıllık bazda yüzde 24 artırarak, Türkiye ekonomisine 384,4 milyar TL kaynak sağladı. Enerji sektörüne baktığımızda ise koronavirüs salgını küresel çapta akaryakıt ürünleri talebini etkilemeye devam ederken, enerji

yönetiyoruz. Kültürel değişimi sağlayacak inisiyatiflerimiz; dijital dönüşüm, sıfır bazlı bütçeleme, çevik yönetim, inovasyon ve kurum içi girişimcilik. Koç Topluluğu olarak birçok yenilikçi fikrin hayata geçirilebilmesi için uygun iklimi sağlamak amacıyla hayata geçirdiğimiz kurum içi girişimcilik programımızın örneklerinden birini Aygaz'da geliştirdik. Aygaz'ın kurumiçi girişimcilik programımızda yer alan iş fikirlerinden AyKargo'nun şirketleşme çalışmaları, Koç Topluluğu'nun kurumiçi girişimcilik kabiliyetinin en ümit vaadeden örneklerinden biri oldu" dedi. ■

KOÇ HOLDİNG SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERFORMANSINI “GELECEĞE. BİRLİKTE” YAKLAŞIMI İLE GÜÇLENDİRİYOR

İNSANI ODAĞINA ALAN, DÜNYAYI VE TOPLUMU GÖZETEN BİR YAKLAŞIMLA ÇALIŞAN KOÇ HOLDİNG, 12’NCİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU’NU YAYINLADI. “GELECEĞE. BİRLİKTE” YAKLAŞIMI KAPSAMINDA BİRBİRİNDEN FARKLI SEKTÖRLERDE FAALİYET GÖSTEREN ŞİRKETLERİNİ ORTAK BİR SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ANLAYIŞI ETRAFINDA BULUŞTURAN KOÇ HOLDİNG, BÖYLELİKLE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ALANINDAKİ PERFORMANSINI EN ÜST SEVİYEYE ÇIKARMAYI AMAÇLIYOR.

2014’ten bu yana BIST Sürdürülebilirlik Endeksi’nde yer alan Koç Holding, raporu iş dünyasının sürdürülebilirlik gündemindeki değişen rolü ve Koç Topluluğu’nun küresel vizyonu ışığında kapsayıcı bir çerçeve olarak geliştirdiği “Geleceğe. Birlikte” yaklaşımı ile hazırladı. İş, insan, dünya ve toplumsal meseleleri birlikte ele almayı ve iş birlikleri aracılığıyla Koç Topluluğu’nun etki gücünü en üst seviyeye çıkarmayı hedefleyen “Geleceğe. Birlikte” yaklaşımı, Koç Topluluğu şirketlerinin sektörel farklılıklarını kapsarken,

sürdürülebilirlik konusundaki iyi uygulamaları ve ilerlemeyi de teşvik ediyor.

Koç Holding, sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında bir paydaş araştırmaya göre, sorumluluk aldığı her alanda lider ve rol model olarak konumlandırılan Koç Holding’den sürdürülebilirlik meselelerinin

çözümünde tüm ekosistemi harekete geçirmesi bekleniyor. Bu beklentiye Geleceğe. Birlikte yaklaşımı ile cevap vermeyi hedefleyen Koç Holding, sürdürülebilirlik raporunu da bu doğrultuda her yıl güncelliyor. Bu yıl da raporun hazırlık sürecinde çevresel ve sosyal konularda 68 yeni göstergeyi Topluluk düzeyinde çalışmalarına dâhil etti. ■

“Geleceğe. Birlikte” yaklaşımı, Koç Topluluğu şirketlerinin sektörel farklılıklarını kapsarken, sürdürülebilirlik konusundaki iyi uygulamaları ve ilerlemeyi de teşvik ediyor.

ARÇELİK DOW JONES SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ’NDE BİR KEZ DAHA SEKTÖR LİDERİ

ARÇELİK, DOW JONES SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİ’NDE İKİNCİ KEZ DAYANIKLI EV ALETLERİ KATEGORİSİNDE “ENDÜSTRİ LİDERİ” OLDU.

“Dünyaya Saygılı, Dünyada Saygın” vizyonuyla sürdürülebilirliği en önemli öncelikleri arasında belirleyen Arçelik, Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi’nin Gelişmekte Olan Piyasalar kategorisine 4 sene üst üste girme başarısını sağlayan ilk ve tek Türk sanayi şirketi oldu. Şirketin endeksteki yerini değerlendiren Arçelik CEO’su Hakan Bulgurlu, “Kurumsal sürdürülebilirlikte altın standardı temsil eden Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi’nde

bir kez daha sektör lideri seçilmemiz doğru yolda olduğumuzu gösteren önemli bir başarı. Tüm çalışanlarımızla birlikte elde ettiğimiz bu başarıyla gurur duyuyoruz. Türkiye’de Enerji Verimli Buzdolapları Karbon Finansmanı projesi kapsamında kendi geliştirdiğimiz karbon kredisi ile küresel üretimde karbon nötr hale gelerek başta sektörümüz olmak üzere sanayi şirketlerine örnek teşkil edebilecek bir ilerlemeye imza attık. Enerji verimliliği ve yenilenebilir

enerji alanında yatırımlarımız devam edecek. Doğa dostu ürünler tasarlıyor, markalarımızla birlikte gıda israfı ile mücadele ve sağlıklı yaşam konularında sosyal projeler hayata geçiriyoruz. Sürdürülebilirlik yolculuğumuzu sadece çevre alanında değil, sosyal ve yönetim alanlarına da yayarak hedeflerimizi büyütüyor, gezegenimizin korunmasına ve daha sürdürülebilir bir yaşama katkı sağlamaya devam ediyoruz” dedi. ■

KOÇ ÜNİVERSİTESİ İŞLETME ENSTİTÜSÜ DÜNYANIN EN İYİLERİ ARASINDA

KOÇ ÜNİVERSİTESİ İŞLETME ENSTİTÜSÜ, FINANCIAL TIMES TARAFINDAN 2020 YILI İÇİN HAZIRLANAN DÜNYADAKİ EXECUTIVE MBA (EMBA) PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLDİĞİ SIRALAMADA 49. SIRAYA YÜKSELEREK ÖNEMLİ BİR BAŞARI ELDE ETTİ.

Koç Üniversitesi İşletme Enstitüsü'nün programlarından biri olan Executive MBA (EMBA) Programı, Financial Times tarafından hazırlanan ve uluslararası çapta Executive MBA programlarının değerlendirildiği 2020 yılı sıralamasında 49. sıraya yükseldi. Koç Üniversitesi İşletme Enstitüsü ayrıca, ortalama kadın öğretim görevlileri sıralamasında yüzde 51'lik oranla dünyada 2. sırada yer aldı. Financial Times sıralamasını oluşturan 16 seçim kriteri Koç Üniversitesi EMBA Programı mezunlarıyla yapılan anket doğrultusunda maaş, maaş artışı, kariyer ilerlemesi, iş deneyimi ve elde edilen hedeflerle ilgili toplanan verilerden oluşuyor. Stratejik sezgileri yüksek, çeşitli alanlarda deneyim sahibi, global bakış açısına sahip ve dünya çapında bir lider olmak için gerekli

bilgi ve analitik yeteneklerle donanmış mezunlar yetiştirdiklerini belirten Koç Üniversitesi İşletme Enstitüsü Akademik Direktörü Prof. Dr. Zeynep Gürhan Canlı şöyle konuştu: "Bu programın elde ettiği sıralama hem akademik kalitemizi ortaya koyuyor hem de Üniversitemizin ve mezunlarımızın başarılarını gösteriyor. Financial Times'ın global araştırmasında kadın öğretim görevlileri oranında Koç Üniversitesi İşletme Enstitüsü, yüzde 51'lik oranla dünyada ikinci sırada yer alıyor." dedi. Koç Üniversitesi İşletme Enstitüsü Yönetici Direktörü Nida Bektaş ise, "İşletme Enstitüsü olarak misyonumuza paralel, stratejik bir önem taşıyan Koç Üniversitesi EMBA programının dünya çapındaki en iyi 50 program arasında olmasından memnuniyet duyuyoruz." dedi. ■

KOÇ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİNİN ÇIĞIR AÇAN ARAŞTIRMASINA ÖDÜL

KOÇ ÜNİVERSİTESİ TIP VE MÜHENDİSLİK FAKÜLTELERİYLE, ETH ZÜRİH BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRETİM PROF. DR. METİN SİTTİ, "DUVARLARI YIKMAK: DÜNYA BİLİM ZİRVESİ'NİN" MÜHENDİSLİK VE TEKNOLOJİ KATEGORİSİNDEKİ "YILIN BİLİMDE ÇIĞIR AÇAN BULUŞU ÖDÜLÜ" NÜN SAHİBİ OLDU.

Berlin Duvarı'nın yıkılmasından ilham alarak, bilim ve toplumda yıkılacak sonraki duvarları bulmayı amaçlayan ödüle layık görülen Prof. Dr. Metin Sitti, yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Ekibimin gerçekleştirdiği çığır açan araştırmaların takdir edildiğini gösteren bu ödülü almaktan onur duyuyorum. Araştırmam, insan vücudu içinde kablosuz tıbbi cihazların kullanımının önündeki engelleri yıkıyor. Felçli bir hastanın beynindeki kan pıhtısını açmak için vücuda giren mikroskobik bir denizaltıyı anlatan 1966 yapımı bilim kurgu filmi Fantastic Voyage'dan çok etkilenmişim. Bu makineler minimal invazif işlemlerde kullanılıp hastalıkları erken evrede ve fazla yan etki oluşturmada teşhis ve tedavi edebilir." dedi. ■

"Araştırmam, insan vücudu içinde kablosuz tıbbi cihazların kullanımının önündeki engelleri yıkıyor."

AFRİKA'DAN İLK OTOKAR ARMA 8X8 SİPARİŞİ

TÜRKİYE'NİN ÖNCÜ KARA SİSTEMLERİ ÜRETİCİSİ OTOKAR, BİR AFRİKA ÜLKESİNDEN YAKLAŞIK 110 MİLYON USD TUTARINDA ARMA 8X8 VE COBRA II TAKTİK TEKERLEKLİ ZİRHLI ARAÇ SİPARİŞİ ALDI. AFRİKA'DAN ALINAN İLK ARMA 8X8 SİPARİŞİ OLMA ÖZELLİĞİNE SAHİP SİPARİŞ KAPSAMINDA OTOKAR ZİRHLI ARAÇLARIN TESLİMATINA 2021 YILINDA BAŞLAYACAK.

Türkiye'nin öncü kara sistemleri üreticisi Otokar'ın kendi tasarladığı ve ürettiği, yüksek koruma seviyesi ve üstün hareket kabiliyetleri ile dikkat çeken zırhlı araçları dost ve müttefik ülkeler tarafından tercih edilmeye

devam ediyor. Pandemiye rağmen ihracattaki atılımına hız kesmeden devam eden Otokar, farklı tip zırhlı araçları için bir Afrika ülkesinden yaklaşık 110 milyon USD tutarında yeni bir ihracat siparişi aldı. Sipariş

kapsamındaki Arma 8x8 ve Cobra II 4x4 taktik tekerlekli zırhlı araçlar; yedek parça ve eğitim hizmetleri ile birlikte sunulacak. Teslimatların 2021 yılında başlayarak 2022 yılı sonuna kadar tamamlanması planlanıyor. Türkiye'nin tek milli kara sistemleri üreticisi olan Otokar'ın Genel Müdürü Serdar Görgüç, siparişe ilişkin şunları söyledi: "Fikri mülkiyet hakları tamamı Otokar'a ait olan zırhlı araçlarımız uluslararası arenada tercih ediliyor; Türkiye'nin savunma alanındaki gücünü ve Türk mühendislerin ve işçilerinin emeğini yurt dışına taşıyor. Bu siparişle birlikte Arma 8x8 aracımız ilk kez Afrika yolcusu olacak; Afrika kıtasında görev alacak." ■

TÜRKTRAKTÖR 'EXECUTIVE DEALER PROGRAM' İLE BAYİ AĞINA DEĞER KATIYOR

TÜRKTRAKTÖR, HAYATA GEÇİRDİĞİ EXECUTIVE DEALER PROGRAM KAPSAMINDA İŞ YÖNETİMİ, FİNANS VE ÇALIŞAN YÖNETİMİ ALANLARINDA BAYİLERİNE SUNDUĞU GELİŞİM PROGRAMLARI İLE MÜŞTERİLERE DAHA İYİ BİR HİZMET SUNULMASINI AMAÇLIYOR.

TürkTraktör, sürekli gelişim vizyonu ile bugün ve geleceğin kurumsal bayi ağına ihtiyaçlarına cevap verecek eğitim modüllerinden oluşan 'Executive Dealer Program'ı devreye aldı. Üç ana stratejik alanda oluşturulan eğitim programıyla bayilerin insan kaynağını, iş süreçlerini ve finansal yapılarını daha etkin bir şekilde yönetmeleri hedefleniyor. 'En değerli sermayemiz insan kaynağımızdır' vizyonu ile

çalışmalarını sürdüren TürkTraktör, bu yaklaşımını bayilerine de yaymayı hedefliyor. Çalışan yönetimi modülünde bayilerin organizasyonlarını en etkin şekilde oluşturmalarından, çalışan seçme, geliştirme, bağlılık yaratma, performans değerlendirme, ücret ve prim yönetimine kadar profesyonel insan kaynağı yönetimi altındaki tüm konular aktarılıyor. İş Yönetimi modülü ile bayiler satış tekniklerine dair bilgilerini tazelerken

dijital transformasyon, Endüstri 4.0 gibi geleceğin teknolojilerini yakından takip edip, bu alanlarda kendilerini geliştirme konusunda sorumluluk alarak, daha iyi müşteri ve ürün yönetiminin yollarını da öğreniyorlar. Finans modülü ile ise bayilere bütçe, finansman ve yatırımın en iyi şekilde yönetilmesi amacıyla, Türkiye ve dünya ekonomisindeki gelişmelerden geleceğe dair öngörülere kadar birçok konuda önemli bilgiler veriliyor. ■

FORD'UN İLK TAM ELEKTRİKLİ TİCARİ ARACI GÖLCÜK'TE ÜRETİLECEK

FORD, DÜNYANIN EN ÇOK TERCİH EDİLEN TİCARİ ARAÇ MODELİ TRANSİT'İN İLK TAM ELEKTRİKLİ VERSİYONUNUN FORD OTOSAN GÖLCÜK FABRİKASI'NDA ÜRETİLECEĞİNİ DUYURDU.

1965 yılından bu yana Türkiye ve Avrupa'da en çok tercih edilen ticari araç olma özelliğini gururla taşıyan ve 1967'den beri Ford Otosan tarafından üretilen Ford Transit'in tam elektrikli versiyonu, Ford'un elektrifikasyon stratejisi kapsamında önemli bir yere sahip bulunuyor. Ford'un Avrupa'da sattığı Transit ailesi araçların yüzde 85'inin üretimini Kocaeli'de gerçekleştiren Ford Otosan, E-Transit üretim hamlesi ile birlikte Ford'un Avrupa'daki elektrikli araç üretiminde kritik bir rol üstlenecek.

Ticari araçlar için elektrikli ve hibrit teknolojilerine geçişin özellikle önemli olduğunun altını çizen Ford Otosan Genel Müdürü Haydar Yenigün: "Otomotiv sektöründeki elektrik dönüşümü büyük bir hızla devam ediyor. Elektrikli modellere geçiş, ticari araçlar için çok daha büyük öneme sahip. Elektrikli ticari araçlarla işletmelerin yakıt maliyetleri, bakım masrafları önemli ölçüde düşecek, verimlilik artacak. Ford Otosan olarak yatırımlarımızı ve Ar-Ge çalışmalarımızı uzun zamandır elektrikli ve hibrit araçlara odaklanarak sürdürüyoruz. Bu çalışmalarımızın sonucu olarak 2020'nin başında elektrikli araç üretimine katkı sunmasını amaçladığımız yeni saç şekillendirme tesisimizi devreye aldık" dedi. ■

TÜPRAŞ, EMERALD TECHNOLOGY VENTURES İŞ BİRLİĞİYLE YENİ TEKNOLOJİ YATIRIMLARINA GÜÇ KATAÇAK.

TÜRKİYE'DE AKTİF OLARAK AÇIK İNOVASYON ÇALIŞMALARI SÜRDÜREN TÜPRAŞ, EMERALD İŞ BİRLİĞİYLE YURT DIŞINDA FAALİYET GÖSTEREN YENİ TEKNOLOJİ STARTUP ŞİRKETLERİNE ULAŞMAYI AMAÇLIYOR.

Enerji sektörünün hızla değiştiği günümüzde, sektörün lider şirketi Tüpraş, inovasyon çalışmaları altında, yeni teknolojilere ulaşma konusunda çok önemli bir adımı Temmuz ayında attı. Kuzey Amerika ve Avrupa'da yeni teknoloji şirketlerine yatırım yapan Venture Capital şirketi, Emerald Technology Ventures ile ortaklık anlaşması imzaladı.

Venture Capital yatırımı ile rafinaj sektöründe hemen kullanım sahası bulabilecek robotik kontrol, görüntü tanıma, atık yönetimi, korozyon önleme gibi teknolojik gelişmelerden faydalanılması amaçlanıyor. Daha uzun vadede ise Tüpraş'ın hedefi; biyoyakıtlar, karbon emisyonu, enerji depolama ve geri dönüşüm gibi enerji sektörünü kalıcı olarak etkileyecek gelişmelerin içinde bulunmak ve şirket stratejisini bu

gelişmelere göre şekillendirmek.

Tüpraş, bu yatırımla, enerji dönüşümüne katkı sağlamayı, mevcut faaliyetlerinde rekabet gücünü artırmayı ve tüm inovasyon kanallarını kullanarak geleceğin işlerini yakından takip etmeyi hedefliyor.

Yeni teknolojileri ve iş modellerini, rekabet gücünü artıracak en önemli kaynaklardan biri olarak gören Tüpraş, inovasyon süreçlerini kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon olarak bütünsel yönetiyor.

Koç İnovasyon Programı'na 2017 yılında dâhil olan Tüpraş, çalışanlarının yaratıcı ve yenilikçi fikirlerini kendi bünyesinde ticari değere dönüştürdüğü "kurum içi girişimcilik" programını sürdürürken; eş zamanlı olarak yurt içi girişimcilik ekosistemine değer kazandırmak amacıyla çalışmalarına devam ediyor. ■

TAT GIDA
GENEL MÜDÜRÜ
OĞUZ ALDEMİR:

“ZORLU SÜREÇTEN
ÇIKMANIN TEK
FORMÜLÜ, KENDİ
KENDİMİZE
YETEBİLMEK”

♦♦♦

Sağlıklı yaşamın “temiz gıdaya”
erişimle mümkün olduğu göz
önünde bulundurulduğunda,
salgın günlerinde gıda güvenliği
önemini bir kez daha hatırlatıyor.
Peki koronavirüs salgını, tarım ve
gıdayı nasıl etkiliyor?

Covid-19 salgını çerçevesinde dünya çapında alınan tedbirlerin damga vurduğu dönemde birçok sektör derinden etkilenirken tarım önem kazandı. Pandemide güvenli gıdanın ve tarımsal üretimin kritik rolünü yeniden kavradık. Kısa vadeli çözümler yerine, dünyanın ve insanlığın geleceği için sürdürülebilir yöntemlere duyulan ihtiyaç artmış durumda. Türkiye'nin pazar lideri markası Tat Gıda'nın genel müdürü olarak Eylül ayında göreve başlayan Oğuz Aldemir ile bu süreçteki çalışmalarını, pandeminin tarım faaliyetleri ve gıda üretimine yansımalarını, dijitalleşen tarım uygulamalarını ve gıdanın geleceğini konuştuk.

Bu seneki 'Sürdürülebilir Gıda Zirvesi' etkinliğinde, insanların gıda harcamalarını ortalama yüzde 30 arttırdığını söylediniz. Buna bağlı olarak, gıda okuryazarlığı konusunda bilinçlendirme yapmanın önemini vurguladınız. Öncelikle gıda okuryazarlığının ne olduğunu bizimle paylaşır mısınız? Ayrıca bu konuda yaptığınız çalışmalar neler?

Gıda okuryazarlığı bireylerin besin

tüketimi, gıdanın yapısı, sağlıklı beslenme, gıda güvenliği gibi konularda doğru bilgiye sahibi olmaları, bu konularda doğru kararlar almaları şeklinde tanımlanabilir. Bu çerçevede, bilgiye erişmenin çok kolay ama doğru bilgiye erişmenin çok zor olduğu günümüz koşullarında, tüketicilerimizin doğru yönlendirilmesi çok önemli. Biz bu doğrultuda tüketicilerimizin doğru bilgiye direkt erişebilmeleri için ürün etiketlerimiz, iletişim çalışmalarımız ve web sayfalarımızda olabildiğince detaylı bilgiyi ve içeriği tüketicilerimizle doğrudan paylaşıyoruz. Pandemi sürecinde gıda ile ilgili bilgiye olan talebin arttığını net bir şekilde gözlemledik. Tüketicilerin sadece

"Kalite ve hijyen koşullarından taviz vermeden yaptığımız üretimimizi, sektörde ilk TSE Covid-19 Güvenli Üretim Belgesi'ni alan firma olarak tescilledik."

ürünlerin ana faydalarıyla değil, arkasındaki üretim süreci, çevresel koşulları, şirketlerin amaçlarıyla ilgili de bilgi arayışı içerisinde olduklarını gördük. Yıllardan bu yana kalite ve hijyen koşullarından taviz vermeden yaptığımız üretimimizi, sektörde ilk TSE Covid-19 Güvenli Üretim Belgesi'ni alan firma olarak tescilledik.

"Gerçek tatlar korumamız altında" sloganıyla tüketicilere sağlıklı, kaliteli ve güvenilir ürünler sunmaktayız. Katkısız, koruyucusuz ürünler tasarlamak ve tüketicinin dengeli beslenme arayışında tercih edeceği bir marka olmak önceliklerimiz arasında yer alıyor. Bu bakış açısıyla her yıl genişlettiğimiz Organik Seri ürünlerimizin yanında, şeker tüketimi konusunda hassas olan tüketicilere yönelik şeker ilavesiz reçel çeşitlerimiz gibi farklı ürünler sunmaktayız.

Tat Gıda'nın ana iş kolu olan bitki bazlı gıdaların genç nesil tarafından daha iyi anlaşıldığı bir dönemin henüz başındayız. Bu anlamda genç tüketicileri de yakından takip ederek, değişim ve ihtiyaçları anlayarak geliştireceğimiz ürünler, sunacağımız yenilikler de olacaktır ilerleyen dönemde.

Tat Gıda, çiftçi ile iletişimin artırılması ve çiftçinin gelişiminin desteklenmesi konularında çözümler üreten uygulamalarıyla gündemde. Bu tür uygulamaların arka planında nasıl bir düşünce var? Çıkış noktası nedir?

Tat olarak 53 yıldan bu yana gücümüzü çiftçilerimizden ve taviz vermediğimiz üretim kalitemizden alıyoruz. Bu kapsamda elbette ki çiftçilerimiz en değerli ve en önemli paydaşlarımızın başında geliyor. Kurucumuz Vehbi Koç'un verimli ve kaliteli üretim için güçlü tarım örgütünün gerekliliği vizyonuyla hayata geçen ve 53 yıldır kesintisiz bir şekilde sürdürülen "Sözleşmeli Tarım Uygulaması" sayesinde 3. ve 4. nesil birlikte çalıştığımız çiftçilerimiz var. Burada en temel nokta karşılıklı güven duygusunu iyi tesis edilmiş olması, biz çiftçilerimize güveniyoruz, onlar da bize güveniyor. Şirket olarak "çiftçilerimizi nasıl geliştirebiliriz", "modern tarım

uygulamaları ile tarımın sürdürülebilir şekilde devam etmesine nasıl katkı sağlayabiliriz" heyecanı ile durmaksızın çalışıyoruz. Bu çalışmalar kapsamında hayata geçirdiğimiz "Lider Çiftçi", "Ziraat Önderleri" gibi mobil app'ler sayesinde çiftçilerimizle olan ve kendi içimizde olan iletişim süreçlerimizi hızlandırıyoruz. Sektöre dair, iklim koşullarına ve üretim süreçlerine dair bilgileri paydaşlarımızla anlık olarak paylaşabiliyoruz. Diğer bir yandan modern tarım ve dijital tarım uygulamaları kapsamında önemli adımlar atıyoruz. 2100 dekarlık bir alanda yürüttüğümüz dijital tarım çalışmaları ile hem üretim verimimizi arttırıyor, hem de tarımda dönüşüm için örnek model oluşturuyoruz. Bu süreçte edindiğimiz her tecrübeyi çiftçilerimiz ile paylaşıyoruz ve onların da kendi tarlalarında bu yöntemleri kullanmaları destek vererek, teşvik ediyoruz. Tüm bu çalışmalarımızın arka planında ettiğimiz, ürettiğimiz, kazandığımız ve

paylaştığımız bu topraklarda tarımın yeni teknoloji ve dijital uygulamalarla daha modern bir hale gelmesi ve sektör olarak değerlendirilmesi heyecanı yatıyor.

Günümüzün değişen şartlarında Tat Gıda'nın gündeminde yer alan önemli konu başlıklarından biri de dijital tarım uygulamaları... Tarımdaki dijital dönüşüm hedeflerinden bahsederseniz? Bu proje ile varmak istediğiniz yer neresi?

Dünya olarak kaynakların tükenmeye doğru gittiği, her alanda olduğu gibi tarım ve gıdada verimliliğin ve sürdürülebilirliğin ön plana çıktığı günümüzde "dijitalleşme"nin anahtar kelime olduğunu düşünüyorum. Tat Gıda olarak 2016 yılından bu yana dijital tarım uygulamaları kapsamında önemli çalışmalar yürütüyoruz. Bu çalışmalar bize önemli tecrübeler kazandırıyor. Bu tecrübelerle örnek vermek ve ölçeklendirmek gerekirse, geleneksel yöntemlerle yapılan tarımsal üretim faaliyetlerinde 1 sezonu 1 tecrübe olarak değerlendirirsek, Tat Gıda'nın dijital tarım uygulamaları sonucunda elde ettiği verilerin toplamını 10.000 sezonluk bir tecrübe olarak tanımlayabiliriz. Bu da sektör için çok değerli bir kazanım demektir. Biz bu kazanımı sadece kendimizde tutmuyor, çiftçilerimizde, sektördeki diğer paydaşlarımızla, üniversiteler ve start-up'larla da paylaşıyoruz. Bu konuda bünyemizde yetkin ve nitelikli bir ekip bulunuyor. Hem global gelişmeler takip ediliyor, hem de kendimiz mevcut uygulamaları nasıl geliştirebiliriz bunun üzerine çalışılıyor. Doğru yöntemi ve doğru tekniği kullandığımızda hem daha verimli üretim yapabildiğimiz, hem de daha kârlı bir şekilde bunu değerlendirebildiğimizi hep birlikte gördük. Dijital tarım uygulamalarımız kapsamında yaptığımız çalışmaların sonucunda domates verimimizi 8 ton/dekar seviyelerinden, 11.8 ton/dekar seviyelerine çıkarttık.

"Katkısız, koruyucusuz ürünler tasarlamak ve tüketicinin dengeli beslenme arayışında tercih edeceği bir marka olmak önceliklerimiz arasında yer alıyor."

Yediğinin içeriğini sorgulayan insanların sayısı günümüzde giderek artıyor. İnsanlar, gıda seçimlerinde daha bilinçli olma yolundayken, aynı zamanda yediğine güvenmek istiyor ve çevreye en az zararı veren üreticileri tercih ediyorlar. Kuruluşundan bu yana çevreye duyarlı çalışma prensiplerini istikrarla sürdüren Tat Gıda'nın, dünyamızın geleceği için aldığı önlemlerden bahsedebilir misiniz?

Dünyanın geleceği, bizim geleceğimiz. Bizim geleceğimiz de çocuklarımızın geleceği. Bu bakış açısıyla süreçleri ele aldığımızda, şüphesiz ki hepimizin hassasiyeti daha da artacaktır. Tat Gıda olarak tarladan sofraya yaklaşımıyla üretim süreçlerimizi çevreye ve doğaya saygılı olacak şekilde kurguluyoruz. Bu kapsamda tarım, üretim, ürün, ambalaj ve atık önleme alanlarında çevresel etkilere yönelik çalışmaları sürdürmekteyiz. Sahip olduğumuz ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi belgeleri de bu çalışmalarımızın önemli göstergelerindendir. Tarımda geleneksel yöntemlerin yerini modern tekniklerin ve teknolojinin alması da dünyamızın geleceği ve tarımın geleceği için kritik önem taşımaktadır. Özellikle sulama yöntemlerinde vahşi sulamanın bırakılarak damla sulama sistemlerine geçilmesi, doğru ilaç ve gübre kullanımı, toprak verimliliğinin doğru analiz edilmesi gibi konularda yaptığımız çalışmalar ile iyi tarımı destekliyoruz.

Toğrağa ve suya sahip çıktığımız kadar, havaya da sahip çıkan bir şirketiz. Sahip olduğumuz ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi belgesiyle doğru enerji kullanımı konusunda çalışıyoruz, ayrıca sera gazı salınımının azaltılmasına yönelik de önemli adımlar atıyoruz. Üretim tesislerimizde su yönetimi de önem verdiğimiz konular arasında yer alıyor. Su kullanımının yoğunlukta olduğu konserve işletmelerimizde su geri kazanım projeleri hayata

geçiriyoruz. Geçtiğimiz dönemde bu projelerle toplam su tüketiminin yüzde 13'ü oranında suyu tekrar kullanıma kazandırdık.

Türkiye de salgınla birlikte dünyada olduğu gibi, tarım ve gıdada üretim, tedarik ve tüketiciye ulaştırma aşamasında bazı önlemlere başvurmak durumunda kaldı. Bu süreçte Türkiye'nin performansı nasıldı? Tat Gıda olarak gıda üretimi ve tedarik zinciri sorunlarına karşı nasıl bir yol izlediğinizi değerlendir misiniz?

Pandemi süreci bütün insanlığa önemli bir ders verdi ve tarımın, gıdanın ne derece stratejik bir sektör olduğunu bizlere gösterdi. Ülke olarak bu zorlu

"Tarımda geleneksel yöntemlerin yerini modern tekniklerin ve teknolojinin alması da dünyamızın geleceği ve tarımın geleceği için kritik önem taşımaktadır."

ve bilinmez sürecin içerisinde sağlam bir şekilde çıkmanın tek formülü, kendi kendimize yetebilmek. Pandeminin başladığı ilk günlerde market raflarının boşaldığı, gıda tedariği konusunda sıkıntılar yaşandığını gördük. Ancak bahsettiğim nitelikte üretim ve serviste dışarıya bağımlı olmayan firmalar yaptıkları yeni planlamalar ve aksiyonlar ile tüketiciye hızla ürün sağlamayı başardılar.

Tüketicinin taleplerini karşılık vermek ve çağın gereklerini yerine getirmek konusunda her zaman öncülük eden,

nesiller boyu hepimizin sofralarına ortak olan Tat olarak biz de, pandemi sürecinde hem paydaşlarımız hem de tüketicimizin yanında olduk ve beklentilerine cevap verdik. Çalışanlarımızın sağlığı eşittir işletmenin sağlığı eşittir toplumun sağlığı perspektifinden hareketle çok ciddi önlemler alarak iş süreçlerimizi yönettik. Bilhassa tedarik yeterliliğine ve buradan yola çıkarak gıda güvenliğine dönük işlere odaklandık. Çiftçilerimizle yaptığımız sözleşmeli tarım kapsamında onlara bu dönemde de güvenli üretim yapmalarına imkan tanıyacak destekler sağladık. Özellikle vermiş olduğumuz tohum desteğimiz, yerli tohumları kullanıyor olmamız, malzeme ve ekipman konusunda yerli firmalar ile işbirliği içerisinde projeler geliştiriyor olmamız, salgın sürecinde işlerimizi aksatmadan, çalışmalarımıza güvenle devam etmemizi sağladı.

Tüm dünya ülkelerinde sağlıkla ilgili çalışmalara paralel olarak gıda üretimi için de önemli adımlar atılıyor. Siz bu süreçte ülkemizdeki tarımsal faaliyetleri, tarım işçilerinin hayatını ve çalışma koşullarını nasıl buluyorsunuz? Size göre tarım sektöründeki hangi sorunların acil çözüm bulması gerekiyor?

Tarımın stratejik önemi gün geçtikçe artmaktadır. Günümüzde ülkelerin tarımsal üretim olarak kendi kendine yetebilmesi pandemi koşulları ile daha da önem kazanmış durumdadır. Ülkemiz, tarımsal üretim açısından kendi kendine yetebilme potansiyeline sahiptir. Ancak ekim için doğru planlamanın yapılmaması, tarımsal üretim parsellerinin gittikçe küçülmesi, tarımsal sulama ihtiyacı, kontrolsüz ilaç ve gübre kullanımı gibi sorunlar tarım sektörünün gelişimi ve bu potansiyeli ortaya çıkarması açısından engel oluşturmaktadır. Bu sorunların birçoğunu ortadan kaldırmanın en etkin formülü ise

sözleşmeli tarımın artması ve dijital tarım tekniklerinin kullanımının yaygınlaştırılmasında saklıdır. Biz bu yaygınlaştırmayı sağlamak ve tarımda dönüşümü başarmak için dijital tarım uygulamalarımızdan edindiğimiz tecrübemizi tüm paydaşlarımızda paylaşıyoruz. Özellikle damla sulama sistemleri, iklim istasyonları, dijital toprak analizleri gibi alanlarda yürüttüğümüz etkin çalışmaların yaygınlaşması için üniversiteler ve start-up'lar ile işbirliği içerisinde çalışıyoruz. Aynı zamanda sözleşmeli tarım kapsamında çiftçilere aynı ve nakdi avans uygulaması yapıyoruz. Nakdi avans ile çiftçinin nakit akışına destek olurken aynı avans olarak fide, tohum, gübre, damla sulama sistemleri için destek veriyoruz. Bu sayede çiftçilerimiz daha verimli şekilde tarımsal faaliyetlerini gerçekleştirebilmektedir. Diğer yandan sorunların çözümü ve tarım sektörünün dönüşümü için devlet tarafından sözleşmeli tarım uygulamalarının teşviki yükseltilebilir. Aynı zamanda tarımda modern tekniklerin kullanılabilmesi için hasat makinelerinin alınmasını daha ekonomik hale getirmek üzere düzenlemeler yapılabilir. Tarımsal açıdan diğer bir sorun ise tarım işçileri problemidir. Ülkemizde tarımsal istihdamın büyük çoğunluğu sosyal güvenceden yoksun gerçekleşmekte, mevsimlik tarım işçileri yetersiz barınma ve hijyen koşullarında çalışmaktadır. Tat Gıda olarak bu işçilerin çalışma koşulları ve yaşam alanlarının iyileştirilmesi anlamında zaman zaman çalışmalar yapıyoruz. Bu yıl Türk Traktör ile birlikte mevsimlik işçiler özelinde gerçekleştirdiğimiz projemiz, bu konuda iyi bir örnektir. 10 farklı lokasyonda yer alan mevsimlik tarım işçilerimize daha hijyenik şartlarda yaşam sürdürebilmeleri için duş ve tuvalet alanlarını yenileyerek, onlara hem hijyen eğitimi verdik, hem de hijyen kitleri ile destekledik.

Salgında tüm dünya gıda krizi tehdidiyle karşı karşıya kaldığı sürede çok şey öğrendi. Ülkeler gıda güvencesi ve sürdürülebilir tarım konusunda imkanlarını yeniden düşünmeye mecbur kaldı. Tüm bu deneyimler, sizce gıdanın geleceğini nasıl etkileyecek? Virüsten öğrenimlerimizin gıda sektörüne pozitif bir katkısı olur mu?

Yaşadığımız bu süreç daha önce de bahsettiğim gibi bizlere gıda ve tarımın ne kadar stratejik sektörler olduğunu gösterdi. Ayrıca ülke olarak bu sürecin içerisinden sağlam bir şekilde çıkmanın tek formülünün kendi kendimize yetebilmek olduğunu da öğrendik. Salgın dönemi boyunca pek çok dersler aldık, halen daha da almaya ve öğrenmeye devam ediyoruz. Bundan sonraki önemli adım bu derslerden iyi sonuçlar çıkarabilmek olacak. Kendi kendimize yetebilmek konusunda, tüm sektörlerin

"Ülke olarak bu sürecin içerisinden sağlam şekilde çıkmanın tek formülünün kendi kendimize yetebilmek olduğunu öğrendik."

detaylı çalışmalar yapması ve yarını daha sağlam inşa etmesi gerektiğine inanıyorum.

Pandemi süreci bizlere tüketicilerimizin, tüketim alışkanlıklarında net bir şekilde değişim yaşandığını gösterdi. Yapılan araştırmalar bu dönemde mutfakta geçirilen sürelerin ciddi bir şekilde arttığı, yemek yapma trendinin yükseldiğini gösteriyor. Mutfakla ve yemekle yakından ilgilenen tüketiciler için artık üretilen ürünlerin sadece mevcut faydalarını sağlaması yeterli değil. Özellikle tüketiciler ileri işlenmiş gıdalardan uzaklaşarak, bitki bazlı beslenmeye yöneliyorlar. Hem sağlıklı yaşamak, hem de kilo kontrolü tüketicilerin önemli hassasiyetlerinden. Diğer bir yandan bu noktalara ilave olarak ürünün çevreye ne kadar duyarlı bir şekilde üretildiği, içeriğinin güvenilir olup olmaması, üretici şirketin topluma karşı sorumluluklarını yerine getirip getirmemesi gibi pek çok kıstas bugün hayatımızda yer alıyor. Bu doğrultuda halihazırda çalışan bir şirket olarak işimiz daha kolay diyebiliriz ama sektör olarak üstlendiğimiz sorumluluk çok daha büyük. Bu sorumluluğu yerine getirmek için gıda sektörü olarak doğaya saygılı ürünler üretmeye, sağlıklı ve doğal ürünler geliştirmeye devam etmek durumundayız.

ABD'DE YENİ BAŞKANI BEKLEYEN ZORLU SINAV

◆ ◆ ◆

Kıran kırana bir yarış olarak geçen ABD başkanlık seçimlerinde ipi Joe Biden göğüsledi. Trump'ın itirazları ve adli süreçler sonucu değiştirmezse, yeni başkan ocak ayında dört yıl süreliğine görevi devralacak. Koronavirüsle ve küresel iklim değişikliğiyle mücadeleyi öncelikli gündemi olarak gören Biden'ın mevcut dengede nasıl bir politika demetiyle işe başlayacağı ise tüm dünya için merak konusu.

YAZI

Yasemin Balaban

Joseph Robinette Biden Jr. ABD'nin en yaşlı başkanı olarak şimdiden tarihe adını yazdırdı. 76 yaşında olan ve 2009-2017 yılları arasında Obama döneminde başkan yardımcılığı görevini yürüten Biden, sonuçlar kesinleştğinde yeni yıla 46'ncı ABD başkanı olarak girecek. Siyasi hayatına 1973 yılında Delaware senatörü olarak başlayan deneyimli siyasetçi, 2009 yılına kadar bu görevi sürdürdü. Seçim kampanyasına Obama'nın da büyük destek verdiği Biden, dünya politik arenasının tanındığı ve bu dünyaya alışık bir isim.

Anketlerde önde gözüken, uzunca bir süre ABD başkanlığının en yakın adayı olarak gözüken Biden, ipi, uzun ve çekişmeli bir mücadelenin sonunda göğüsledi. 3 Kasım günü yapılan (Sandık kapanma günü demek daha doğru, çünkü çoğu seçmen posta yoluyla çok daha önceden oyunu kullanmıştı) seçimlerde hangi adayın kazandığı ancak 7 Kasım günü belli oldu ve aslında henüz kesinleşmedi de... Çünkü bazı eyaletlerde oy sayımı hâlâ devam ederken bazı eyaletlerde sonuçlara gelen itirazlar nedeniyle adli süreçler başlatıldı. Biden'ın başkanlık olasılığı ve ardından açıklanan zaferiyle birlikte ise tüm dünyada ılımlı bir hava esmeye başladı. Pek çok uluslararası anlaşma ve kurumla köprüleri atan ve devlet geleneğine aykırı hareket ve sözleriyle zaman zaman şaşırtan Trump gibi bir başkandan sonra hiç değilse "öngörülebilir bir devlet adamı" olarak görülen Biden'ın seçilmesi, tüm dünyada iyimser bir havanın esmesini sağladı.

TARTIŞMALI BİR DÖNEMİN SONU

Tamamen siyaset dışından, iş dünyasından gelen bir karakter olarak Donald Trump, dört yıl boyunca ABD'nin geleneksel politik tutumundan oldukça farklı bir yol izledi. Daha en başında, seçilmesinde Moskova'nın parmağı olduğuna dair iddialarla çıktı yola... Çeşitli iddialar ve açıklamalarla sürüncemede kalan bu konu Trump'ın başkanlığı

kaybetmesiyle bir soruşturmaya dönüşme olasılığı barındırıyor. Ancak bu, Trump'a dönük soruşturmanın sadece biri... Cinsel tacizden vergi kaçırmaya birçok konuda süren dava mevcut... New York eyaletindeki bölge savcısı Cyrus Vance iki yıldır seks skandalıyla ilgili soruşturma yürütüyor. 2016 seçimlerinden öne sessiz kalmaları karşılığında iki kadına para ödediği gerekçesiyle Trump'ın avukatı Cohen üç yıl hapis cezasına çarptırıldı. Bunun dışında vergi kaçakçılığı, yolsuzluk, iş kayıtlarında sahtecilik gibi şikayetler de soruşturma sırası bekliyor. Başkanlığı döneminde azledilmesine yönelik yargı sürecinden de geçen eski başkan, geçen yıl Temsilciler Meclisi tarafından azledildikten sonra Senato'da aklandı. Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy ile yaptığı telefon görüşmesinde, rakibi Joe Biden ve ailesini soruşturması karşılığında

ABD'nin ülkesine askeri yardımı serbest bırakacağını söylediği ve bunun anayasaya aykırı olduğu iddialarıyla yargılanan Trump, Cumhuriyetçilerin çoğunlukta olduğu Senato'da bu konuda da aklanmıştı.

Paris İklim Anlaşması'ndan çekilen, Dünya Sağlık Örgütü'yle ilişkilerini kesen, koronavirüs salgınıyla yeterince iyi bir şekilde mücadele etmemekle suçlanan, polis tarafından öldürülen George Floyd'un ardından yaptığı açıklamalarla siyahilerin tepkisini çeken, göçmenlerle ilgili politikaları ırkçı olarak yorumlanan Trump, hiç şüphe yok ki ABD ve dünya siyaset tarihine damgasını vuran başkanlardan biri oldu. Bu şekilde geçen bir dört yılın ardından Biden'ın başkanlığının, politikalarıyla uyum içinde olmasalar da dünya siyaseti için en azından "tahmin edilebilir" politik hamleler bakımından bir ferahlama yarattığı kuşku götürmez.

Pek çok kurumla köprüleri atan ve bazı hareket ve sözleriyle zaman zaman şaşırtan Trump'tan sonra hiç değilse "öngörülebilir bir devlet adamı" olarak görülen Biden'ın seçilmesi, iyimser bir hava yarattı.

TAHRİBATLARIN TAMİRİ

Birçok politika uzmanına göre Trump'ın verdiği zararlar büyük. Bu nedenle Biden'ın önündeki işlere "tamir ve bakım"ın da eklendiği düşünülüyor. Harvard Üniversitesi profesörlerinden Joseph S. Nye, Jr. 10 Kasım tarihinde Project Syndicate'e verdiği söyleşide şunları söylüyordu: "Trump yeniden seçilmiş olsaydı, çok taraflı kurumların ve ittifakların uluslararası sistemine verilen zararı onarmak çok zor olurdu. Avrupalı bir arkadaşımın söylediği gibi, 'Nefesini dört yıl tutmak zor; sekiz yıl imkansız.' Nye'a göre yine de güveni yeniden kazanmak zaman alacak, çünkü 70 milyondan fazla Amerikalı oylarını Trump'a verdi. Bu, Trumpizmin Trump olmadan da yaşayacağını gösteriyor. Nye, "Trump'ın yaklaşık dört yıldır yaptığı manipülasyon, özellikle Dış İşleri Bakanlığı'nın diplomatik heyetine büyük zarar verdi. Biden, oradan başlamak zorunda kalacak" derken yeni başkanın yapılması gerekenler listesinin ilk sırasına dış işlerini düzenlemeyi koyuyor. Seçim kampanyası boyunca küresel iklim değişikliğiyle ve koronavirüsle mücadeleyi ön plana aldığından bahseden Biden, sonuçlar belli olur olmaz kendi yönetim ekibini oluşturmak gibi öncelikli işlerinin yanına, koronavirüs konusunda bir bilim ekibi kurmayı da ekledi. ABD tarihinde bir ilk olarak kendisine siyahi ve kadın bir yardımcı seçen yeni başkan, ilk iş olarak kurduğu ekibin başına Trump tarafından görevinden alınan ABD Kamu Sağlığı Dairesi Başkanı Vivek Murthy'yi getirdi. ABD Gıda ve İlaç Dairesi'nin eski komisyoneri David Kessler ve Yale Üniversitesi dekan yardımcısı Dr. Marcella Nunez-Smith de eş başkanlar olarak görev yapacaklar. Ekibin başına getirilen bu isimler Biden'ın seçim kampanyasının danışmanlığını da yürütmüşlerdi. Joe Biden ve yardımcısı Kamala Harris'in geçiş süreci dönemi için açtıkları internet sayfasında koronavirüsle mücadele kapsamında

Harvard Üniversitesi'nden
Prof. Joseph S. Nye, Jr.

Trump'ın seçimi kaybetmesinin ardından Amerika'da "Popülizm ve otoriterliğin sonu geldi" düşüncesini içeren birçok makale kaleme alındı.

yedi aşamalı bir plan yer alıyor. Plan kapsamında, tüm Amerikalılar için düzenli, güvenilir ve ücretsiz test yapılması, aşı ve tedavi bulunduğu bunların etkili ve hakkaniyetli şekilde dağıtımının yapılması öngörüldü.

DEMOKRAT PARTİLİLERDE COŞKU

Siyaset uzmanlarının Trump dönemini tanımlarken kullandığı genel kavramlar, kuşkusuz "popülizm ve otoriterlik." Seçim sonuçlarının açıklanmasıyla birlikte özellikle liberal ve demokrat kesimlerin bu dönemin sonunun geldiği düşüncesiyle derin bir nefes aldığını görmemek imkansız. Koç Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Assist. Prof. Merih Angın da yeni başkanın duyurulmasının ardından bu yönde bir değerlendirme yapıyor: "Zorlu geçen dört yılın ardından Biden'ın ABD

başkanı seçilmesiyle, bilhassa Demokrat Partili seçmenlerin bir öfori (aşırı sevinç) yaşadığını gözlemliyoruz. Konuyla ilgili çok sayıda 'popülizm ve otoriterliğin sonu geldi' başlıklı yazı okumak mümkün ve Amerika'da başlayacağına inanılan bu değişimin bir domino etkisiyle dünyanın geri kalanına da yayılacağı ümit ediliyor. Trump'ın 'Önce Amerika' sloganının aksine, Biden'ın küresel meseleler ve uluslararası kuruluşlara verilmesi gereken önemin farkında olması elbette pozitif bir gelişme. Örnek vermek gerekirse, Biden ABD Başkanı olarak göreve başlar başlamaz Paris Anlaşması'na yeniden katılma ve Dünya Sağlık Örgütü'nü yeniden fonlama sözü verdi. Göreve geldiği andan itibaren başkanlık emri kullanarak Trump'ın birçok politikasını tersine çevirmesi, beklenen gelişmeler arasında. Biden'ın başkanlığının piyasaya etkisinin de genel olarak pozitif yönde olacağına inanılıyor. Cumhuriyetçi Parti geleneksel olarak serbest ticareti destekleyen bir ideoloji savunmuş olsa da, tarifeler ve diğer ticaret kısıtlamaları uygulayan ilk Cumhuriyetçi başkan Trump olmadı; ancak Trump'ı Bush, Nixon ya da Hoover'dan ayıran özellik, vereceği kararları önceden kestirmenin neredeyse imkansız olmasıydı. Biden'ın ise çok daha öngörülebilir bir başkan olacağına kesin gözüyle bakılıyor ki bu da piyasaya güven veren ana unsurlardan biri."

BIDEN'I BEKLEYEN ZORLUKLAR

Chicago Üniversitesi Hukuk Fakültesi profesörlerinden, "The Demagogue's Playbook: The Battle for American Democracy from the Founders to Trump" kitabının yazarı Eric Posner'a göre, Biden'ı oldukça zorlu bir süreç bekliyor. Posner, Project Syndicate tarafından 6 Kasım'da yayımlanan "Biden'in Risk Altındaki Zaferi" başlıklı makalesinde Kongre'deki Cumhuriyetçiler ve sağcı bir Yüksek Mahkeme ile anlamlı reform veya yönetim girişimlerinin ölü doğacağına

*Trump gitse de onu
2016'da başkanlığa
taşıyan birçok sorun
yerinde duruyor.
Artan gelir eşitsizliği
ülkede yeniden
popülizmin önünü
açabilir.*

*Chicago Üniversitesi'nden
Prof. Eric Posner*

vurgu yapıyor. Posner, "Başkan Biden, yaygın ekonomik sıkıntı, ölümcül bir pandeminin mevsimsel olarak tırmanması ve acımasız bir uluslararası ortamla karşı karşıya kalacak. Bu zorluklar en yetenekli lideri bile sınavacaktı. Ancak Biden, bölünmüş bir hükümet, düşmanca bir yargı, zayıflamış bir federal bürokrasi ve halk arasında hâlâ süren Trump popülizmi tarafından daha da engellenecek" diyor. Koç Üniversitesi'nden Merih Angın da Biden'ı zor görevler beklediğine dikkat çekiyor: "Trump gitti, kavga bitti" diyebilir miyiz? Her ne kadar bu iyimser senaryoya inanmak istesek de, Trump'ı 2016'da ABD başkanı yapan sorunların hâlâ çözülmemiş olduğu gerçeğini de göz ardı etmemek gerekir. 1980'lerden itibaren uygulanan neoliberal politikaların

"BIDEN ORTA YOLU SEÇEBİLİR"

Koç Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Doktor Öğretim Üyesi Merih Angın, ABD'deki konjonktürün Biden'ın politikaları üzerindeki olası etkilerini şöyle değerlendiriyor: "Biden 36 yıl senatörlük ve Obama'nın sekiz yıl başkan yardımcılığını yapmış bir Demokrat Partili olarak göreve gelmiş olsa da, önceki Demokrat başkanlardan farklı olacak icraatlarını, günümüzün olağandışı koşulları belirleyecektir. Obama'nın ilk dönemi ile mukayese edersek bu anlamda aslında net bir benzerlik var; o da ikisinin de ciddi bir krizi devrılmış olmaları. Fakat Obama'nın 2008 finansal kriziyle mücadelesinin aksine, Biden'ın ekonomik krizin ötesinde bir küresel krizle başa çıkması gerekiyor. Pandemiyle savaşta şimdiye kadar sergilenen kötü performans, Amerika'nın sağlık sektöründeki ciddi sorunlarını tekrar gözler önüne sermiş durumda ve salgının ekonomik etkisi de daha uzun bir süre devam edecek. Bunların üstüne, bir de Trump döneminde kaybedilen itibar ve zedelenen uluslararası ilişkileri tamir etme görevleri eklenince, Biden'ı belki de 1. ve 2. Dünya Savaşı'nda başkanlık yapmış demokrat başkanlar kadar zorlu bir görev bekliyor diyebiliriz. Bu mücadeleyi verirken seçeceği yöntemleri tahmin etmek için seçim döneminde Biden'ı başkanlığa taşıyan faktörleri de göz önünde bulundurmak gerekir. Trump 2016 başkanlık seçimi öncesi anketlerde seçmenler tarafından Clinton'dan daha ılımlı görülmüşken, bu seçimlerde Biden'ın Trump'tan daha ılımlı görüldüğünü söyleyebiliriz. Biden'ın Bernie Sanders ve Elizabeth Warren gibi ideolojik yelpazenin uçlarındaki adaylara göre daha çok seçmene hitap edeceğini tespit eden Demokrat Parti, Biden'dan daha liberal bir adayla seçimi yine kaybedebilirdi esasen. Trump'ı 2016'da başkan yapan koşullar Amerika'da hala devam etmekte ve süregelen pandemi ile sorunlar her geçen gün daha da ciddi bir boyuta ulaşmakta. Seçimleri ezici bir çoğunlukla kazanmadığını da göz önünde bulundurursak, Biden 2024'te bir dönem daha başkan seçilebilmek için vereceği kararlarda Trump destekçisi seçmenleri öfkelenmemek adına 'orta yolu' seçebilir."

sonucu olarak Amerika'da giderek artan gelir eşitsizliği ve refah devletinin yokluğu ile bilhassa orta sınıfta yaygınlaşan Amerikan rüyasıyla ilgili hayal kırıklığı Trump'ı başkanlığa taşıyan ana sebeplerden sayılabilir. Pandeminin de bir sonucu olarak dönüşüm yaşayan iş piyasaları gelir eşitsizliğini daha da belirgin hale getireceğinden, popülizmin popülerliğini kaybetmesini beklemek çok gerçekçi olmaz. Bu yüzden, Biden'ı zorlu dört yılın beklediği aşikâr."

TÜRKİYE İLE İLİŞKİLERİN YÖNÜ

Kuşkusuz, her ülkenin yönetim kadrosu şu anda benzer analizleri yapıyor: "Biden'la ilişkilerimiz nasıl olacak?" Bugüne kadar Demokrat Partili başkanlık dönemlerinde ABD'yle ilişkilerinde sorunlar yaşayan Türkiye'yi de nasıl bir dünyanın beklediği herkes için merak konusu. Bunun ilk işaretlerinden biri de Biden'ın diplomasi danışmanı Michael Carpenter'ın 11 Kasım günü ajanslara düşen

Biden'in diplomasi danışmanı Michael Carpenter, katıldığı bir video konferansta "Türkiye'yi köşeye sıkıştırmak ya da yaptırımlar yoluyla ekonomisini çökertmek arayışında olmadıklarını" söyledi.

açıklamasından geldi. Carpenter, AB'nin ABD Büyükelçisi Stavros Lambrinidis, ABD'nin Yunanistan Büyükelçisi Geoffrey Pyatt ve Fransa'nın eski AB işleri bakanı Nathalie Loiseau ile birlikte AB ile ABD ilişkileri üzerine bir video konferansa katıldı. Carpenter burada yaptığı değerlendirmede ABD ve AB'nin Türkiye ile ilişkilerini değerlendirirken, "Türkiye'yi köşeye sıkıştırmak ya da yaptırımlar yoluyla ekonomisini çökertmek arayışında olmadıklarını" söyledi.

Türkiye'nin Rusya'dan S-400'leri satın alması, Doğu Akdeniz, Libya ve Dağlık Karabağ politikalarının "sorumsuzca" olduğunu ve bir müttefike yaraşır olmadığını söyleyen Carpenter, ABD ile Türkiye'nin önünde çözülmesi gereken acil konular bulunduğunu belirtti: Biden'ın öncelikleri arasında Trump'ın zedelediği uluslararası itibarı toparlamak yolunda, NATO müttefikleriyle bağları güçlendirmenin yer alabileceğini ve bu nedenle Türkiye ile ilişkileri iyileştirme yoluna gitmesinin beklenebileceğini anımsatıyor. Angın, "Financial Times'in 'kaybedenler' listesindeki bir diğer liderin Netanyahu olması da Türkiye-İsrail ilişkilerinin de Biden döneminde yumuşayabileceğine işaret ediyor. Her ne kadar Biden yakın Amerika-İsrail ilişkilerini savunsa da, Trump ve baş danışmanı olan damadı Jared Kushner'in aksine Netanyahu ile şahsen yakın ilişkide olmayacağı ve iki tarafı uzlaştırmaya çalışacağı ümit ediliyor" açıklamasını yapıyor. Dolayısıyla, Angın'a göre Biden'ın başkanlığı döneminde Türk-Amerikan ilişkilerinin zora gireceği yönündeki görüşler gereğinden fazla kötümser.

Biden'in seçilmesi, dünyada iyimser bir hava estirirken kendisinin "yapılacaklar" listesine bakıldığında işinin hiç de kolay olmadığı anlaşılıyor. Yeni başkanlık dönemi ister iyi ister kötü olsun, geçen dört yıla göre çok farklı bir dünya tablosuna bakacağımız ise kesin gibi görünüyor.

DÜNYA LİDERLERİNDEN HANGİLERİ KAZANIR?

Tüm dünya yeni başkanla nasıl bir geleceğin şekilleneceğini tartışadursun, Joe Biden'la hangi ülke liderinin işinin daha kolay ya da zor olacağına ilişkin analizler de çıkıyor. Financial Times'ta 11 Kasım'da "Joe Biden Beyaz Saray'da: Hangi Dünya Liderleri Kaybedecek" başlıklı makalede bu konuda bir değerlendirmeye yer verildi ve burada Trump'la ilişkileri iyi olan ülke başkanlarının yeni dönemde işinin zor olacağına dair değerlendirmeler yer aldı. Trump'ın seçimi kaybetmesine en çok sevenlerin Almanya Başbakanı Angela Merkel, Kanada Başbakanı Justin Trudeau ile birlikte birçok AB ülkesi olduğunu yazan Financial Times muhabiri Gideon Rachman, "Birçok AB lideri ikinci bir Trump döneminin ABD'nin NATO'dan ayrılması ve AB'yi karşısına alması anlamına geleceğinden endişe ediyordu" diye yazdı. Analize göre Merkel ve Macron dışında Biden'la "kazanlar listesi"ne giren diğer liderler şöyle: İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani, Kanada Başbakanı Trudeau, Venezuela Başkanı Nicolas Maduro, Arjantin Başkanı Alberto Fernandez. Trump döneminde Beyaz Saray'la ilişkileri iyi olan liderler ise şöyle sıralandı: Rusya Başkanı Vladimir Putin, İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu, Suudi Arabistan Prensi Muhammed Bin Selman, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Macaristan Başbakanı Viktor Orban, Kuzey Kore lideri Kim Jong Un, İngiltere Başbakanı Boris Johnson, Brezilya Başkanı Jair Bolsonaro, Hindistan Başbakanı Narendra Modi, Meksika Andres Manuel Lopez Obrador.

ÖZEL MÜZECİLİĞİN ÖNCÜSÜ SADBERK HANIM MÜZESİ 40 YAŞINDA

Türkiye’de özel müzecilik tarihinin öncüsü olan Sadberk Hanım Müzesi, 40. yaşını kutluyor. Sahip olduğu koleksiyonlarla ve düzenlediği sergilerle sanatseverlerin ve araştırmacıların ilgi odağı olan, değerli eserlerin yer aldığı kütüphanesiyle dikkat çeken müze, uluslararası platformda da üne sahip bir kültür ve sanat kuruluşu.

Türkiye’ye özel müzecilik kavramını kazandıran ve bu yıl 40. yaşını kutlayan Sadberk Hanım Müzesi, sürekli büyüüp gelişen ve uluslararası sanat platformları tarafından ilgi ve takdirle izlenen bir kuruluş.

Bugün 20 bin parçaya yaklaşan eser sayısı ve değerli koleksiyonlarıyla uluslararası alanda da adından söz ettiren Sadberk Hanım Müzesi’nin serüveni, Vehbi Koç’un eşi Sadberk Koç’un özel ilgi alanına giren el işi eserleri toplamasıyla başladı. 1908 yılında doğan ve Ankara’nın tanınmış ailelerinden Seraktar Sadullah Bey’in kızı olan Sadberk Koç, genç yaşlarından itibaren yurt içinde ve yurt dışında antikacıları ziyaret ederek, Türk işlemleri hakkında bilgiler alarak yaklaşık 3 bin 500 eserin yer aldığı bir koleksiyon oluşturdu. Kızı Sevgi Gönül’ün, “Renkli, çevresini memnun etmeye çalışan, zengin bir iç dünyaya sahip bir hanımefendiydi” diye bahsettiği Sadberk Hanım, topladığı eserleri bir müzede sergileyerek

başkalarıyla paylaşmayı istiyordu. Ancak buna ömrü yetmedi ve müzeyi oluşturma görevi, Vehbi Koç ve çocuklarına miras kaldı. Sadberk Hanım Müzesi, 1980 yılında Koç Ailesi ve Vehbi Koç Vakfı’nın çabalarıyla hayata geçirildi.

Vefat ettiği 2003 yılına kadar müzenin icra komitesi başkanlığını yürüten Sevgi Gönül’ün vizyonu ve özenle oluşturduğu

koleksiyonun da eklenmesiyle müze, kısa süre içinde kültür-sanat dünyasında öncü bir yer edindi.

Gerek koleksiyonu, gerek bu yıl 50’si düzenlenecek benzersiz sergileri, gerekse yürüttüğü eğitim ve aktivitelerle müzecilik alanında büyük dikkat çeken Sadberk Hanım

Müzesi, geniş bir ziyaretçi kitlesine ulaşmak ve faaliyet alanlarını daha da zenginleştirmek

üzere Haliç’teki tarihi tersane binalarından birine taşınmak üzere çalışmalarını sürdürüyor. Müze, 40. yaşını ise özel bir sergi ile kutluyor.

Sadberk Koç

KOÇ HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI VE SADBERK HANIM MÜZESİ İCRA KOMİTESİ BAŞKANI ÖMER M. KOÇ: “ÇOK VERİMLİ BİR 40 YIL GERİDE KALDI”

Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı ve Sadberk Hanım Müzesi İcra Komitesi Başkanı Ömer M. Koç, Sadberk Hanım Müzesi'nin Türkiye'nin ilk özel müzesi olma sıfatını haklı bir gururla ve sorumluluk bilinciyle taşıdığını söylüyor. Müzenin “kadın eliyle” kurulduğunu, bu yönüyle de Türkiye'nin öncü bir kurumu olduğunu belirterek, geçen 40 yılın “çok verimli değerlendirildiğini” vurguluyor. Ömer M. Koç ile müzenin kuruluşunu, Sadberk Koç'un ve Sevgi Gönül'ün müzeye katkılarını, başarıyla geçen 40 yılı ve bugün gelinen noktayı konuştuk.

Türkiye'nin ilk özel müzesi olan Sadberk Hanım Müzesi 40. yaşını kutluyor. Alanında öncü olan müzenin 40 yılını değerlendir misiniz?

14 Ekim 1980'de ziyarete açılan Sadberk Hanım Müzesi, 40. kuruluş yıldönümü olan 2020 yılında Türkiye'nin ilk özel müzesi olma sıfatını haklı bir gururla ve sorumluluk bilinciyle taşıyor. Müze, kuruluşunu izleyen yıllarda Türkiye çapında önemli roller üstlenmeye hazır, genç bir oluşumdur. Bugün ise artık zengin koleksiyonlarıyla saygı gören ve uluslararası platformda bilinen, köklü bir

kültür ve eğitim kurumu. Demek ki çok verimli bir 40 yılı geride bırakmışız. Kurulduğu tarihten itibaren, Vehbi Koç Vakfı'nın maddi ve manevi desteğiyle koleksiyonun zenginleştirilmesi, geliştirilmesi ve tanıtımına büyük önem verildi. Vakfın ileri görüşlü yöneticileri ve müzenin yönetiminden bölüm sorumlularına, bilimsel ve teknik tüm personeline kadar özveriyle çalışan bütün üyelerin bu başarıdaki payının fevkalâde büyük olduğunu düşünüyorum.

Ülkemizin kültür-sanat dünyasında yeni bir pencere açan müze, nasıl bir düşünce ve misyonla kuruldu? Müzenin oluşumunda Sadberk Hanım'ın koleksiyonu ve büyük emeği geçen Sevgi Gönül'ün rolünden bahseder misiniz?

Sadberk Koç, aileden gelen güzel sanatlar ve eski eser merakıyla, gençlik yıllarından itibaren Osmanlı kadın kıyafetleri ile işlemleri toplamaya başlamıştı. Boş zamanlarında Ankara'da ve bilhassa İstanbul'da Kapalıçarşı'daki antikacılarla gider, işlemler alır ve bunların türleri, yöreleri ve yapıldığı

tarihler hakkında bilgi almaya çalışırdı. Bazen bu gezilerinde çocuklarını da yanında götürürdü. Zamanla işleme ve kıyafetlerin yanında Osmanlı sanat eserlerine de ilgi duyarak tuğralı gümüşler, porselenler, tespih ve kaşıklar gibi eserleri de topladı. Ömrü boyunca titizlikle topladığı bu eserleri, zamanla büyük bir koleksiyon haline dönüştürdü. Yurt dışında gezdiği müzelerden, özellikle de Atina'daki Benaki Müzesi'nden çok etkilendi ve bir an evvel bir müze kurup, bu eserleri sergilemek ve başkalarıyla paylaşmak istedi. Ancak Türkiye'de kanunen “özel müzecilik” diye bir kavram mevcut değildi. Bu eserlerin kendi adını taşıyacak bir müzede sergilenmesi, hayatının son günlerine kadar en büyük arzularından biri olmuştur. Ancak ömrü bu arzusunu gerçekleştirmeye yetmedi. 23 Kasım 1973 tarihindeki vefatından sonra Koç Ailesi ve Vehbi Koç Vakfı, Sadberk Hanım'ın arzusunu yerine getirdiler. Sadberk Koç'un Türkiye'de henüz koleksiyonculuk ve özel müzecilik anlayışı oturmamışken titizlikle en seçkin parçaları bir araya toplayarak oluşturduğu koleksiyonu, müzenin

nüvesini oluşturdu, koleksiyon zaman içinde hızla gelişip zenginleşti. Müze kuruluşunda yaklaşık 3.500 esere sahipken, bugün bünyesinde 19.000'i aşkın eser korunuyor. Müzenin kuruluşundan sonra koleksiyonların çeşitlenmesi ve zenginleştirilmesi çok zahmetli ve uzmanlık gerektiren bir süreçti. Annesi Sadberk Koç'un eski eserlere merakına küçük yaşlardan itibaren tanık olan, eski eserlere ve sanata düşkünlüğü ile bilinen Sevgi Gönül, Koç Ailesi adına annesinin müze hayalini gerçekleştirme görevini üstlenmiş ve müzenin kuruluş çalışmalarının ardından müze icra komitesi başkanlığını 2003 yılındaki vefatına kadar sürdürmüştür. Gerek vizyonu, gerekse uluslararası bilim dünyası ve sanat camiası ile kurduğu iyi ilişkiler müzenin gelişimine ve tanınmasına önemli katkı sağlamıştır. Sevgi Hanım'ın gerek yurt içindeki, gerekse yurt dışındaki müzayedelerden Anadolu uygarlıklarına, İslam sanatına ve özellikle Osmanlı dönemine ait nadide eserleri satın alma gayretleri, kayıtlı özel koleksiyonların müze koleksiyonuna devralınması konusundaki kararlı duruşu ve hibe eser kabulleriyle koleksiyonun çeşitlenmesi ve zenginleşmesi yönünde

önemli adımlar atıldı. Bu azimkâr çabaları, koleksiyonun çerçevesini belirledi. Özellikle İznik çini ve seramik koleksiyonunun geliştirilmesi yönünde yoğun gayret gösterdi. Kitap sanatları ve hat koleksiyonu ise onun özel ilgisiyle oluşturuldu. Kendisi de hüsn-i hat levhalarından oluşan seçkin bir koleksiyona sahipti. Büyük bir tutkuyla oluşturduğu ve evinin duvarlarında sergilediği şahsi hat koleksiyonu ile Osmanlı dönemi kilise gümüşleri koleksiyonu, onun zamansız aramızdan ayrılışıyla, arzusu üzerine Sadberk Hanım Müzesi'ne intikâl etti. Sadberk Koç ve Sevgi Gönül'ün müzenin kuruluşu ve koleksiyonlarının gelişimindeki rolleri nedeniyle, bu süreç önemli ölçüde "kadın eliyle" hayata

"Müzemizdeki Arkeoloji Bölümü ile Türk-İslam Bölümü yan yana, iç içe, binlerce yıllık kültür etkileşimlerinin hikâyelerini en güzel şekilde özetliyor."

Sevgi Gönül, müzenin gelişimi için bizzat sorumluluk alarak koleksiyonların çeşitlenmesi ve zenginleşmesinde büyük rol oynadı.

geçirildi. Müze bu yönüyle de modern Türkiye Cumhuriyeti'nin örnek bir kurumu oldu.

Barındırdığı koleksiyonlar ve gerçekleştirdiği sergiler aracılığıyla Sadberk Hanım Müzesi, değerli bir kültür-sanat mirasını bugüne ve geleceğe taşıyor. Müzenin odaklandığı alanlar ve sergilenen eserlerin tarihe ışık tutma açısından taşıdıkları değer hakkında, müzenin icra komitesi başkanı ve bir koleksiyoner olarak neler söyleyebilirsiniz?

Satın alma, hibe ve özel koleksiyonların devrolması yollarıyla zenginleşen koleksiyonlarımız bugünkü ziyaretçilerine Anadolu uygarlıklarıyla ilgili bilgi edinme imkânı sağlıyor. Arkeoloji Bölümü ile Türk-İslam Bölümü yan yana, iç içe, binlerce yıllık kültür etkileşimlerinin hikâyelerini en güzel şekilde özetliyor. Sadberk Hanım Müzesi, eserleri muhafaza etme ve sergileme görevlerinin yanında bir eğitim kurumu olma misyonunun da bilincinde. Çocuklara yönelik çalışmalar ve yüksek eğitim kurumlarıyla geliştirilen iş birlikleri de müzenin eğitime dönük icraatları arasında. Vehbi Koç Vakfı'nın kültür varlıklarımızın çağdaş ve kucaklayıcı bir anlayışla benimsenmesi yönündeki kararlı çabaları, müze üzerinden de ayrıca güç kazanıyor. Bugün geldiğimiz noktada; Arkeoloji Bölümü'nde, pişmiş toprak, cam, maden ve taş gibi farklı malzemelerden üretilmiş yaklaşık 7000'i aşkın eser bulunmaktadır. Bu eserler ile gerçekleştirilen kalıcı sergileme Anadolu'da yaşamış uygarlıkları kronolojik bir düzende neredeyse kesintisiz olarak takip etme imkânı veriyor. Türk-İslam Bölümü'nün zengin koleksiyonu ise 8. yüzyıldan Osmanlı devletinin sonuna kadar, hatta Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarını da kapsayacak şekilde geniş bir kronolojik

içerik taşıyan, seramik, porselen, cam, maden, ahşap, kâğıt, tekstil gibi farklı materyallerden üretilmiş 12.000'in üzerinde eserden oluşuyor. 1980'den günümüze dek, gerek müzenin kendi koleksiyonlarından seçilen, gerekse özel koleksiyonlar ve müzelerden ödünç alınan eserlerle farklı konseptlere dayalı toplam 49 sergi düzenlendik. 40. kuruluş yılını tes'it etmek üzere "Motif" başlığıyla hazırladığımız 50. sergimiz ve ona eşlik eden kitap çalışmamız ise, müzenin belirli bir eser grubunu sunmakla kalmıyor, aslında bütün müzeyi eserleriyle birlikte panoramik bir çeşitlilik içinde görünür kılıyor ve çok farklı coğrafyalarda birbirleriyle karşılaşmış farklı kültürlerin tarihsel motiflerini bir araya getiriyor. Bugüne kadar hazırlanan her sergi, koleksiyonlarımızın kuvvetli yönlerini göz önüne serdi. 40. yıldönümü projesi ise eserleri bu defa motifler yoluyla birbirine bağlıyor ve nispeten küçük, ama "kabına sığamayan" müzemizin aslında ne kadar zengin olduğunu anlatıyor.

Koleksiyonları genişleyen müzenin taşınması gündemde. Yeni mevki olarak, Rahmi M. Koç Müzesi'nin de yer aldığı Haliç'in ve buradaki tarihi tersane binasının seçilmesinin gerisindeki düşünceyi öğrenebilir miyiz? Taşınmayla birlikte hayata geçirmeyi planladığınız yeni açılımlar olacak mı? Haliç gibi kültürel açıdan giderek daha fazla hareketlenen bir semtte tarihi bir binaya taşınma, müzenin rolünü ve misyonunu nasıl etkileyecek?

Sadberk Hanım Müzesi, Anadolu uygarlıklarının ve Osmanlı sanatının en seçkin örneklerini koleksiyonunda toplayarak ve gerekli koruma koşullarını sağlayarak gelecek kuşaklara aktarmayı hedeflerken, daimi sergilemenin yanı sıra geçici temalı sergiler, bilimsel yayınlar ve eğitim programları ile toplumun her kesimi ile bütünleşmeyi amaçlamakta, günümüzün yeni müzecilik anlayışı içerisinde toplumun sanatsal ve bilimsel gelişimine katkıda bulunan, insanların bilgilenirken keyif almalarını da sağlayan herkesin müracaat edebileceği kaynak niteliğinde bir merkez olmuştur. Ancak Sadberk Hanım Müzesi'nin halen hizmet verdiği mevcut binasının fiziki şartları ve şehir merkezinden uzakta bir mevkide yer alması bu misyonu istediği oranda gerçekleştirmesine imkân vermiyor. Bunun yanında gün geçtikçe zenginleşen, gelişime açık olan koleksiyonu için uygun sergileme ve depolama ihtiyacı da önemli bir etken. Bu nedenle müzeyi şehrin merkezine, kolayca ulaşılabilen bir mevkiye taşıma fikri doğdu. Sadberk Hanım Müzesi'nin Haliç'teki tarihi tersane yapılarından birine taşınması yönünde planlanan yeni müze projesi için hedeflediği, günümüz ve ileriye

dönük ihtiyaçlara cevap verebilecek donanımda çağdaş müze fikrini hayata geçirmede, Gail Lord (Lord Cultural Resources) tarafından 2008 yılında hazırlanan ve zaman içerisinde güncellenen Sadberk Hanım Müzesi ihtiyaç programı raporu, önemli bir yol göstergesi oldu. Yeni mimari proje çalışmaları bu rapor doğrultusunda başlatıldı.

Mimari projesi Grimshaw Mimarlık tarafından, sergi tasarımı ise Atelier Brückner tarafından hazırlanan yeni müze binası, koleksiyonun dinamik bir biçimde sergilenmesine ve korunup üzerinde çalışılmasına fırsat verecek şekilde teknolojinin imkân sağladığı tüm unsurların kullanılması ile yapılacak. Vehbi Koç Vakfı eğitim alanında birçok eğitim kurumunu ve araştırma merkezini bünyesinde barındırıyor. Bu bağlamda, yeniden ele alınan Sadberk Hanım Müzesi faaliyetleri içerisinde öğrenme ve eğitim önemli bir unsur olacak. Buna bağlı olarak dinleti, seminer, grup çalışması, interaktif çocuk üretim atölyeleri gibi farklı öğrenme uygulamaları için ortamlar sağlayacak. Müze, bir kültürel çekim alanı ve kaliteli vakit geçirilecek bir mekân olarak konumlandırılacak, dolayısıyla ziyaretçilerine kütüphane, seminer odaları, performans alanı, oditoryum, kitap ve hediyelik eşya satış noktaları ile restaurant-cafe imkânları sunacak.

MÜZE MÜDÜRÜ HÜLYA BİLGİ: "ULUSLARARASI SAYGINLIKTA BİR KÜLTÜR KURUMU"

Sadberk Hanım Müzesi'nin kuruluşundan itibaren yaşadığı dönüm noktalarını, koleksiyonların nasıl oluşturulduğunu, müzenin uluslararası sanat platformundaki yerini, 40. yıl dönümüne özel hazırlanan sergiyi Müze Müdürü Hülya Bilgi ile konuştuk.

Türkiye'nin ilk özel müzesi olan Sadberk Hanım Müzesi, kuruluşundan bu yana geçen 40 yılda uluslararası sanat platformlarının ilgi odağı oldu. Bunda sahip olduğu koleksiyonların büyük önemi var. Müzedeki koleksiyonlar ve eserler hakkında bilgi verir misiniz?

Sadberk Hanım Müzesi'nin zaman içinde hızla çeşitlenen ve zenginleşen koleksiyonları, Büyükdere'de "Azaryan Yalısı" ve "Sevgi Gönül Binası" olarak adlandırılan yanyana iki yapıda muhafaza

edilmekte ve sergilenmektedir. Bu yapılardan Sevgi Gönül Binası'nda, M.Ö. 6. bin yıllarından Bizans Dönemi sonuna kadar Anadolu'da yaşayan uygarlıkların maddi kültür kalıntılarını kesintisiz olarak takip etmek mümkündür. Neolitik, Kalkolitik ve Tunç Çağları, Hitit, Asur, Urartu ve Frigler'e ait eserler, Miken, Geometrik, Arkaik, Klasik ve Helenistik dönemler ile Roma ve Bizans dönemlerine ait pişmiş toprak ve madenden yapılmış çeşitli kaplar, figürinler, ritüel semboller, cam eserler, sikkeler, süs eşyaları, tabletler ve heykeltraşlık eserleri ile mezar stelleri bu sergilemede görülecek eserlerdir. Azaryan Yalısı'nda ise Erken İslam, Selçuklu, Timur, Memlük, Eyyubî, ve Safevi dönemlerinin sanat anlayışını en iyi şekilde ortaya koyan maden, seramik ve cam eserlerle, İslam sanatı

genel hatlarıyla yansıtılmaktadır. Türk-İslam eserleri koleksiyonunun önemli bir bölümünü Osmanlı dönemine ait yapıtlar oluşturur. 15. yüzyıl ile 20. yüzyıl başı zaman aralığına tarihlendirilen maden, seramik, porselen, hat ve tekstil türü farklı malzemelerden yapılmış bu seçkin eserler ile Osmanlı sanatının tarihsel gelişimini takip etmek mümkündür. Osmanlı sanatının erken dönemden itibaren en belirgin özelliği; saraya bağlı ehl-i hîref örgütündeki nakkaşların hazırladıkları desenlerin tezhipten madene, çiniden seramiğe, kumaştan işlemeye, halıya kadar tüm sanat kollarında üslûp ve desen birliğinin sağlanarak uygulanmış olması ve böylelikle "saray üslûbu"nun gelişmiş olmasıdır. Müzedeki Osmanlı eserleri arasında günlük kullanım eşyaları, tuğralı gümüşler, tombak ve mine işli eserler, altın ve gümüş sikkeler, ünlü hattatların eserleri, seçkin İznik çini ve seramikleri, Kütahya ve Çanakkale seramikleri, Beykoz cam eserleri, halı ve kilimler, ipekli dokumalar, işlemler ve kadın kıyafetleri ile aksesuarları öncelikle dile getirilmelidir. Ayrıca Osmanlı pazarı için üretilmiş Çin porselenleri ile Avrupa porselenleri ve cam eserleri de bu bölümü zenginleştirmektedir. Sadberk Hanım Müzesi, muhafaza ettiği eserlerin sayısal fazlalığından ziyade eserlerin üstün niteliği nedeniyle yurt içi ve yurt dışındaki araştırmacıların ilgi odağındadır. Özellikle müzenin, Osmanlı seramik sanatında önemli bir yer tutan İznik çini ve seramiklerinden seçkin örneklerin yer aldığı koleksiyonu dikkat çekicidir. Bu koleksiyonun nüvesini 1983 tarihinde müze koleksiyonlarına dâhil edilen Hüseyin Kocabaş koleksiyonundaki çini ve seramikler oluşturur. Zaman içerisinde yurt içi ve yurt dışındaki müzayedelerden satın alınan eserlerle, koleksiyon her geçen gün gerek nitelik gerekse nicelik açısından gelişmiştir. Zamanla Sadberk Hanım Müzesi, dünya müzeleri ve koleksiyonları içinde İznik çini ve seramik

*19 bini aşkın eser
barındıran Sadberk
Hanım Müzesi,
muhafaza ettiği
eserlerin üstün niteliği
nedeniyle yurt içi
ve yurt dışındaki
araştırmacıların ilgi
odağında bulunuyor.*

koleksiyonu ile tanınmaya başlamıştır. 15. yüzyıldan 17. yüzyılın ortalarına kadar İznik çini ve seramik sanatının gelişiminin kesintisiz izlenebildiği bu koleksiyonda, evani olarak adlandırdığımız tabak, kâse, vazo ve maşrapa gibi günlük kullanım kapları yanında, cami, türbe, medrese, hamam gibi yapıların süslenmesi için üretilen çinilerden seçkin örnekler de yer almaktadır. Osmanlı seramik sanatının 18 -20. yüzyıl arasındaki gelişimi ise koleksiyonda mevcut olan Kütahya ve Çanakkale seramikleri ile takip edilebilir.

**Türkiye'nin en iyi kıyafet
koleksiyonlarından olan Osmanlı
Dönemi kadın kıyafetleri
koleksiyonunda neler dikkat çekiyor?**

Osmanlı İmparatorluğu'nun ticari, kültürel ve sosyal dünyasına damgasını vuran ipekli dokumalardan olan çatma ve kemha kumaş örnekleri, sayı bakımından çok olmamakla birlikte desen çeşitliliği ve yüksek kaliteleri ile önemli ve seçkin bir gruba oluşturur. Özellikle 16. ve 17. yüzyıla ait çok sayıda dokuma örneği ile ipekli dokuma sanatının imparatorluğun siyasi ve ekonomik hayatına paralel olarak yükselerek, 16. ve 17. yüzyıllarda gerek teknik, gerekse sanatsal yönlerden en

mükemmel çağını yaşamış olduğu açıkça izlenebilir.

Ağırlığı Osmanlı Dönemi'nin 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başına ait kadın kıyafetleri olmak üzere Osmanlı coğrafyası ve kültürünün kendine özgü çeşitliliğini yansıtan kıyafet koleksiyonu ise zengin içeriği ve seçkin örnekleri ile Türkiye'nin en iyi kıyafet koleksiyonlarından ve müzenin diğer güçlü koleksiyon grubunu oluşturur. Kıyafetlerin yanında pabuç, çanta, şapka, yelpaze gibi tamamlayıcı giyim kuşam aksesuarları da koleksiyonda yer alır. Benzersiz bir Osmanlı Dönemi işleme koleksiyonu da müzenin başlıca zenginlikleri arasındadır; işlemenin günlük hayatta kullanılan eşyadan, giyecek ve askeri malzemeye kadar her konuda yaygın uygulama alanı bulduğu en öğretici biçimde görülür. Sadberk Hanım Müzesi'nin iddialı olduğu eser gruplarından biri de hat koleksiyonudur. Dua kitapları, murakkalar, ferman, berat ve vakfiye gibi belgeler ile Osmanlı Dönemi'nin ünlü hattatlarının Hilye-i Şerif, kıt'a ve icazetler, ayrıca veciz sözleri, duaları içeren hüsn-i hat levhaları, tekke levhalar koleksiyonda öne çıkmaktadır.

Kuruluşundan itibaren sürekli gelişen müzenin en önemli kilometre taşları neler oldu?

Sadberk Koç'un gençliğinden itibaren özenle bir araya getirdiği yaklaşık 3500 eserden oluşan koleksiyonu, başlangıçta müze koleksiyonunun nüvesini oluşturmuş, zaman içerisinde hibe ve satın alma yoluyla koleksiyonlar çeşitlenmiş ve hızla zenginleşmiştir. Halen de bu yönde çalışmalar devam etmektedir. Özellikle tekstil konusunda hibe edilen eser sayısı hızla artmaktadır. Kısaca yaşayan, geliştirilmeye ve zenginleştirilmeye açık bir koleksiyondur. Bugün 19 bini aşkın eseri bünyesinde barındıran Sadberk Hanım Müzesi'nin uluslararası saygınlıkta bir kültür kurumu statüsü kazanmasında Koç Ailesi üyelerinin müze yönetiminde etkin biçimde yer almalarının payı büyüktür. Özellikle Sadberk Hanım Müzesi İcra Komitesi Başkanlığı görevini 2003 yılındaki vefatına kadar büyük bir özveriyle yerine getiren Sevgi Gönül, bu süreçte çok önemli bir rol oynamıştır. 1983 yılında varislerinden satın alınan Hüseyin Kocabaş koleksiyonu ile müze envanterine, Türk ve İslam dönemine ait eserlerin yanı sıra arkeolojik eserler de dâhil edilmiştir. Hüseyin Kocabaş koleksiyonu gibi Kültür Bakanlığı'nın

Sadberk Hanım Müzesi'nin uluslararası saygınlıkta bir kültür kurumu statüsü kazanmasında Koç Ailesi üyelerinin yönetiminde etkin rol almasının payı büyük.

onayı ile devralınan diğer koleksiyonlar arasında "Fernand Fabre de la Grange Koleksiyonu" ile büyük çoğunluğu Karia bölgesi eserlerinden oluşan "Sinan Kazancıoğlu Koleksiyonu" sayılabilir. Diğer yandan müzeye önemli katkı sağlayan toplu koleksiyon bağışları da yapılmıştır. Bunlar arasında Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi'ne 2007

yılında hibe edilen Josephine Powell kilim koleksiyonu ile 2017 yılında George Washington Üniversitesi Tekstil Müzesi arasında yapılan protokolle müzeye katılan Murat Megalli kilim koleksiyonu sayılabilir. Böylece Anadolu'nun farklı bölgelerine ait kilimler ile bunların dokumalarında kullanılan aletler müzenin koleksiyonlarını çeşitlendirmiş ve zenginleştirmiştir. J. Powell koleksiyonu, Sadberk Hanım Müzesi'ne hibe edilmiş olmakla birlikte, müze binasındaki kısıtlama ve depo yetersizliği nedeniyle Vehbi Koç Vakfı tarafından muhafaza edilmektedir. Ancak Haliç'te yapılacak olan yeni müzemizde, bu önemli koleksiyonu bünyemize alarak hak ettiği şekilde sergilemesini yapacağız. 2018 yılında H. Oğuz Aydemir tarafından müzeye hibe edilen ve büyük çoğunluğu Osmanlı dönemine ait ipek hatıra mendil koleksiyonu da yeni müzemizde sergilemeyi planladığımız eser grubudur. Bu mendiller içerdiği çok sayıdaki siyasal anlam ile ait oldukları dönemin düşünce yapısını yansıtan tarihi birer belge olarak müze koleksiyonlarını farklı bir alanda zenginleştirmiştir. 2005 yılında müzeye dâhil olan Kazım Ertürk Erzincan sikkeleri koleksiyonu ise diğer bir toplu bağıştır. Toplu olarak yapılan eser bağışlarının yanısıra kişiler, aile yadigârı olan eşyalarının

da, gelecek kuşaklara en iyi şekilde korunarak ulaşacağından emin olarak müzemize güvenle getiriyorlar. Bu nedenle, hibe edilen eserler bizim için ayrı bir önem taşıyor. Zaman zaman bu eserleri sergileyerek bağışçılarımıza teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Yıllık ziyaretçi, gerçekleştirilen sergi ve parça sayısı gibi verilerle, müzenin yıllar içindeki gelişimini değerlendirir misiniz?

Müzenin şehir merkezinden uzak olması, park ve dinlenme alanlarının bulunmaması ziyaretçi sayısının azlığına çok etki etmektedir. Yıllık ziyaretçi sayımız ne yazık ki istediğimiz seviyede değil. Yılda ortalama 22 bin ila 25 bin arasında ziyaretçi ağırlıyoruz. Müzedeki eser sayısı ise gün geçtikçe hızla artıyor. 2020 yılının sonuna yaklaşırken 20 bin eser sayısına ulaşmaya çok yakın olduğumuzu söyleyebiliriz.

Sadberk Hanım Müzesi'nin koleksiyonları genellikle her sene farklı temalarda sergiler düzenlemeye ve yayın yapmaya imkân vermiştir. 1980 yılından günümüze kadar gerek müzenin kendi koleksiyonlarından seçilen, gerekse özel koleksiyonlar ve müzelerden ödünç alınan eserlerle farklı konseptlere dayalı toplam 50 sergi düzenlendi. Bu sergiler ile paralel hazırlanan sergi katalogları ise sergileri kalıcı hale getirmenin yanında akademisyenler, öğrenciler ve araştırmacılar tarafından önemli referans kitapları olarak kabul görmüşlerdir. Müze, zaman zaman yurt içi ve yurt dışında düzenlenen önemli sergi projelerine ödünç eser verme yoluyla Türkiye'nin tanıtımına da katkı sağlamaktadır. Bunun yanında, Kültür Bakanlığı'nın izni ile 1990 yılında Fransa-Paris'te, 1996'da Japonya-Nigata'da, 2002-2003 yılında da Japonya'da dokuz farklı eyalette, tamamı

kendi koleksiyonlarından oluşturulan, zengin içerikli sergiler düzenlemiştir.

Bugüne dek müze birçok önemli sergiye ev sahipliği yaptı. Bu sergiler belirlenirken ve oluşturulurken hangi düşünceyle hareket ediliyor?

Müzedeki sergi planları yaparken, önceliği koleksiyonumuzda yer alan eserlere veriyoruz. Belli temalar üzerine, depoda yer alan ve mekân kısıtlaması nedeniyle daha önce sergileme imkânı olmayan eserlerimizi, bu sergiler vasıtasıyla ziyaretçilerimizle buluşturuyoruz. Her sene bir tema üzerinde hakıyla bir sergi yapmak ana hedefimiz. Bu sergilere paralel olarak, kendi müze araştırmacılarımızla veya akademisyenlerle birlikte, çok emek harcanan, uzun soluklu çalışmalar sonucunda sergi kataloglarımızı hazırlıyoruz.

Sergiler dışında yürütülen çalışmalar kapsamında eğitim, aktivite ve araştırmalar da yapıyorsunuz. Bunlar hakkında bilgi verir misiniz?

Kültür varlıklarımızın, gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması müzelerin en önemli görevlerinden biri olduğu için öncelikle koruyucu konservasyon, daha sonra tedavi edici konservasyon önlemlerinin alınmasına büyük hassasiyet gösteriyoruz. Bunun için bünyemizde konservasyon ve restorasyon laboratuvarı ile tekstil restorasyon atölyesi bulunmaktadır. Bu birimlerin temel sorumluluğu müze koleksiyonunun bütünlüğünü konservasyon kurallarına uygun şartlarda koruyarak, gelecek nesillere güvenli bir şekilde aktarılmasına yardımcı olmaktır. Konservasyon laboratuvarında müze koleksiyonuna ait organik ve inorganik eserlerin konservasyon ve restorasyon çalışmaları yürütülür. Sergilenen ve depolanan eserlerin periyodik olarak ısı ve nem koşulları takip edilir. Tekstil restorasyon atölyesinde ise koleksiyondaki tekstil türü eserlerin sergilenebilmesi için sağlamlaştırmalar, eksiklerini tamamlama gibi uygulamalar gerçekleştirilir. Bu birimlerimizin bir diğer misyonu da üniversitelerin konservasyon ve restorasyon bölümlerinde okuyan öğrencilere, müzemizde staj yapma fırsatı sunarak onların koruyucu konservasyon konusunda bilgilenmesi ve pratik yapmasına yardımcı olmaktır.

Çok güçlü bir kütüphaneniz var. Eser sayısı ve kütüphanenin özellikleri nedir?

Sadberk Hanım Müzesi İhtisas Kütüphanesi yaklaşık 8700 matbu ve 670 el yazma eserle özel ihtisas kütüphaneleri arasında önemli bir işleve sahiptir. Kütüphane koleksiyonu içindeki yıllıklar, özellikle nadir eser niteliğindeki sâlnâmeler (Osmanlı Yıllığı) ayrı bir önem taşımaktadır. Sadberk Hanım Müzesi Kütüphanesi sâlnâme koleksiyonu 421 adet sâlnâmesiyle özel kütüphaneler

arasında Türkiye’de birinci olup, özel ve resmi kütüphanelerin geneline bakıldığında ise ilk beşe girmektedir.

Sadberk Hanım Müzesi aynı zamanda bir eğitim kurumu. Okul çağındaki çocuklara verilen eğitimden, akademik kurumlarla birlikte yürütülen projelere kadar birçok alanda çalışma yürütüyor. Ayrıntıları anlatabilir misiniz?

Sadberk Hanım Müzesi eserleri muhafaza etme ve sergileme görevlerinin yanında bir eğitim kurumu olma misyonunun da bilincindedir. Müze, okul çağındaki çocuklarda yaratıcı ve yorumlayıcı düşüncüyü geliştirme hedefiyle eğitim

etkinlikleri de düzenliyor. İlköğretim çağındaki çocuklarımız için 2014’te “Haydi Müzeyel” başlıklı eğitim projesini hayata geçirdik. Müze uzmanı İdil Zambak’ın müzedeki eserlerle bağlantı kurularak titizlikle hazırladığı eğitim kiti, çocuklara Anadolu uygarlıklarının yaşam biçimleri, kültürel mirasın ve müze ziyaretinin önemi üzerine bilgiler veriyor, müze gezisini öğrenciler için bir keşif serüvenine dönüştürüyor.

Müze zaman zaman üniversite, enstitü ve farklı akademik araştırma platformlarıyla iş birliği içerisinde de çeşitli projelerde de yer alıyor. Sadberk Hanım Müzesi’nin 2015 yılında dâhil olduğu, yurt içinden ve dünya üniversitelerinden araştırmacıların yer aldığı, DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst) tarafından desteklenen “İslam Sanatı Eserlerinin Üç Boyutlu Dijitalleştirilmesi” konulu proje bunlardan biridir.

Müzemiz yurt içi ve yurt dışında akademik çevreler tarafından tanınmakta olduğundan, hem staj hem de araştırma amacıyla çok sayıda başvuru almaktadır. Bu başvurular konularının önem sırasına göre değerlendirilerek bir elemeye tabi tutulmakta ve araştırmacıların amaçları göz önüne alınarak mümkün olduğu oranda kendilerine hizmet verilmektedir.

Sadberk Hanım Müzesi bugünlere, kuşkusuz Koç Ailesi'nin ve Vehbi Koç Vakfı'nın maddi ve manevi desteğiyle gelmiştir. Müzenin yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda da gerekli olan tüm projelere koşulsuz destek verilmektedir.

40. kuruluş yıl dönümünü "Motif" başlıklı sergiyle kutlanıyor. Şimdiye kadarki 50. serginiz olan Motif, nasıl kurgulandı?

40. kuruluş yıl dönümünü "Motif: Sadberk Hanım Müzesi Koleksiyonundan" adı altında esin verici bir sergi ve ona eşlik eden bir katalogla kutlamayı arzu ettik ve sergiyi 9 Kasım'da ziyarete açtık. "Motif" sergisinin teknik olarak daha önce yapılmış olan sergilerimizden en önemli farkı, müzenin zenginliğinin sadece eserlerle değil, eserleri kültürel ve estetik bir çerçevede buluşturan motiflerle vurgulanmasıdır. Sergi ve yayının hedefleri arasında, müzedeki

geniş tarih aralığını kapsayan, çok çeşitli malzemeden üretilmiş eserlerin niteliklerini ve ifade güçlerini göstermek önde gelmektedir. Eser koleksiyonlarımız proje kapsamında, "Yaşam ve Güç", "Doğa", "Figürlü Bezeme", "Düzen ve Uyum" ve "Mekân" olmak üzere beş ana konu ile bunlar için seçilen motif grupları üzerinden değerlendirildi. Motifler öncelikle tarihsel gelişimleri ve yüklendikleri anlamlar açısından

ele alındı; biçim, düşünsel-kültürel altyapı ve estetik ifade kriterleriyle de değerlendirildi. Müzenin eğitme misyonu da hassasiyetle gözetildi ve akademik sanat tarihi çerçevesinin dışında farklı hedef kitlelerinin meraklarına uygun bir konsept geliştirildi. Sergi ve yayını içeren proje izleyicilere eserleri daha iyi anlama fırsatı vermeyi, kültürel etkileşim ve gelişimi kavrayabilecek bir bakış açısı kazandırmayı hedeflemektedir. Sergide ve yayında, ziyaretçinin ve okuyucunun, eserleri yeni bir bakışla algılayabileceği şekilde motiflerin çizimlerine yer verildi. Uzun soluklu bir hazırlık süreci gerektiren sergi ve yayın çalışması için yaklaşık 19 bin eser arasından çok dikkatli bir arayışla motif repertuarını en iyi şekilde gösterecek toplam 466 eser seçildi ve eserlerin üzerindeki motifler tek tek detaylı biçimde çizildi. "Motif" projesi İTÜ Mimarlık Tarihi öğretim üyesi Prof. Dr. Turgut Saner'in önerisi ve kurgusuyla hayata geçirildi. Projenin sergi ve yayın çalışması Prof. Dr. Turgut Saner, Dr. Şebnem Eryavuz, Hülya Bilgi ve müze ekibinin hummalı çalışması sonucu tamamlandı ve Sadberk Hanım Müzesi'nin 40. kuruluş yıl dönümü bu özel çalışmayla taçlandırıldı.

Zaman içerisinde yaşanan özel süreçler müzelerin rollerini yeniden değerlendirerek değişimlere ayak uydurmalarını ve hatta bazen mevcut yöntemlerini değiştirmelerini gerekli kılmaktadır. Özellikle 2020 yılında tüm dünyayı hızla saran Covid-19 salgını bu değişimin çok hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. "Motif" sergisinde bu açıdan da daha önce tercih edilen bazı yaklaşımlardan farklı bir gösterim ve interaksyon denenmiştir. Bu noktada Arçelik ve KoçSistem'in teknoloji sponsorları olarak sergimize destek vermesi bizim için çok kıymetlidir. Motif sergimiz 31 Ekim 2021 tarihine kadar Çarşamba hariç her gün 10:00 - 17:00 saatleri arasında ziyaret edilebilir.

"ÇALIŞMALARIMIZI ULUSLARARASI MÜZECİLİK İLKELERİ İLE YÜRÜTÜYÖRÜZ"

Sadberk Hanım Müzesi, Türkiye'de özel müzeciliğin öncüsüdür. Koç Ailesi'nin, özellikle de Rahmi Koç'un ve Suna Kıraç'ın gayretleriyle müzeler kanununda düzenlemeler yapılmış ve özel müzeciliğin önü açılmıştır. Müze, ziyarete açılış tarihi olan 1980 tarihinden bu yana koleksiyonunu belli bir disiplin içinde bilinçli bir şekilde zenginleştirme, sergileme, bilimsel yayınlarla tanıtmaya ve eserleri iyi koşullarda muhafaza ederek gelecek kuşaklara aktarma konusunda gerekli özeni göstermektedir. Koleksiyonu, uluslararası müze camiasında ve akademik çevrelerde tanınmakta ve yapılan bilimsel yayınlar da bu çevrelerce takip edilmektedir. Sadberk Hanım Müzesi bu çalışmalarını uluslararası müzecilik ilkeleri doğrultusunda yürütür. Bu nedenle 2001 yılında merkezi Fransa-Paris'deki ICOM'a (Uluslararası Müzeler Konseyi) kurumsal üye olarak kabul edilmiştir. Müze icra komitesi başkanı, müze müdürü ve uzmanları da ICOM'un asosiy üyesidir. Ulusal ve uluslararası bilimsel dünyada, ICOM üyesi olarak müzecilik camiasında, dünya kültürüne vâkıf yerli, yabancı kişiler arasında iyi tanınan ve değer verilen bir kurum olarak yer edinmiştir.

PANDEMİYLE DEĞİŞEN TÜKETİCİ PROFİLİ

♦ ♦ ♦

Küresel COVID-19 salgını ortaya çıktığından bu yana değişen hayat tarzları, tüketici davranışlarına da yansdı. Peki, yeni normalin "yeni" tüketicisi satın alma tercihlerinde neleri önde tutuyor, hangi kanallara yöneliyor ve hangi açılardan "eski"ye göre farklı davranıyor? İşte yanıtlar...

YAZI
Biray Anıl Birer

Bu yılın mart ayından itibaren, planlarımız büyük ölçüde değişti. Uçuşlar iptal edildi, etkinlikler ertelendi, bildiğimiz hayat askıya alındı. Bu durumun ne kadar süreceği ise hâlâ muamma... Koronavirüsün ortaya çıkışı, tüm hayatı etkilerken tüketici davranışlarında da önemli değişimlere yol açtı. Peki, yepyeni bir yaşam tarzına mı geçiyoruz? Bu değişikliklerden hangileri kalıcı olacak? Salgın kontrol altına alındığında hangileri eski haline dönecek? Şirketler tüketim alanındaki değişime nasıl yanıt üretecek? Bu sorulara kesin cevaplar verilemiyor ama bilinen bir şey var: Pandemi, tüketici davranışlarında zaten var olan bazı eğilimleri hızlandırdı. Bunlar kalıcı hale gelirse, endüstrileri yeniden şekillendirme potansiyeline sahip. Gelin, ortaya çıkan yeni eğilimlere ve muhtemel sonuçlarına yakından bakalım...

ÇEVİRİMİÇİ TÜKETİM ZİRVEDE

COVID-19'un sosyal hayattaki en önemli etkisi, gündelik yaşamların yeniden organize edilmesi oldu. Karantina gibi katı tedbirlerin söz konusu olduğu dönemlerde, dijital teknolojiler insanlara iş faaliyetlerini, sosyal etkileşimlerini ve tüketimlerini sürdürmek için alternatif bir kanal sundu. Araştırma ve danışmanlık şirketi McKinsey'nin dünya çapında 45 ülkede yaptığı ve sonuçlarını 26 Ekim'de yayımladığı araştırmanın sonuçlarına göre, dünyanın dört bir yanındaki tüketicilerin önemli bir bölümü, pandemiyle birlikte farklı alışveriş davranışları denedi ve gelecekte de bu davranışları tekrar etme niyetlerinin olduğunu belirtti. "Tüketici duygu ve davranışları Covid-19 krizinin belirsizliklerini yansıtmaya devam ediyor" başlığını taşıyan araştırmaya göre, Almanya ve Japonya gibi ekonomik şoku orta derecede yaşayan ülkelerde davranış değişikliği daha az gündeme geldi. Pandeminin en büyük sonuçlarından biri, tüketicilerin, alışverişlerini büyük

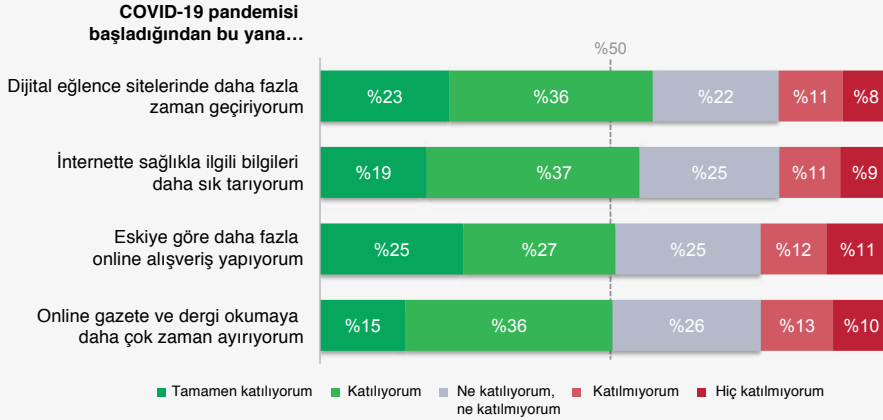
ölçüde internet üzerinden sürdürmeye yönelmesi oldu. Tüketimde dijital geçiş, salgın hâlâ devam ettiği ve ev dışı etkileşim düşük olduğu için yoğun bir şekilde sürüyor. McKinsey'nin araştırması, gıda ve ev alışverişi kategorilerinin, çevrimiçi müşteri tabanında ortalama yüzde 30'un üzerinde büyüme kaydettiğini gösteriyor. Öte yandan, çevrimiçi alışveriş oranının pandemiden önce de hayli yüksek olduğu Çin gibi ülkelerde online alışveriş oranında daha az bir büyüme gerçekleştiğini görüyoruz. COVID-19 salgını döneminde çevrimiçi alışveriş konusunda bir diğer önemli çalışmayı, Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Örgütü (UNCTAD), geçtiğimiz ekim ayında "Covid-19 ve E-Ticaret" başlığı altında yayımladı. Çalışma, Türkiye de dahil dokuz farklı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkedeki çevrimiçi müşterilerle yapılan bir anket araştırmasına dayanıyor. Ankete katılan ülkelere Çin, Türkiye ve Güney Kore'deki katılımcıların çoğu, COVID-19'un ortaya çıkmasından bu yana daha sık çevrimiçi alışveriş yaptıklarını açıkladı. Öte yandan, McKinsey'nin araştırmasına paralel olarak Almanya ve İsviçre gibi gelişmiş ekonomilerde çok daha az tüketicinin çevrimiçi satın alma faaliyetlerini artırdığı göze çarpıyor. Bu nedenle, küresel ölçekte online alışverişlerdeki artışın daha çok pandemiden önce aktif çevrimiçi alışveriş oranı düşük olan ekonomilerden kaynaklanacağı düşünülüyor.

TEMEL ÜRÜNLER İNTERNETTEN ALINIYOR

Koronavirüsün ortaya çıkmasıyla değişen tüketici davranışlarıyla ilgili Türkiye'de yapılan başka bir araştırma ise 29 Eylül'de Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi'nde yayımlandı. Online anket formu aracılığıyla yürütülen araştırmanın sonuçları, salgın nedeniyle tüketicilerin bazı perakende ürünlere daha fazla rağbet ettiğini gösteriyor.

Pandeminin en önemli sonuçlarından biri, tüketicilerin alışverişlerini büyük ölçüde internet üzerinden sürdürmeye yönelmesi oldu. Salgın hâlâ güçlü olduğu ve evin dışında sosyalleşme sınırlı gerçekleştiği için tüketimde online kanallara kayma eğilimi devam ediyor.

PANDEMİ ÇEVİRİMİÇİ KANALLARI KULLANMA ALIŞKANLIKLARINI NASIL ETKİLEDİ?

Kaynak: UCTAD; "COVID-19 and E-commerce"; Ekim 2020.

"Tüketicilerin Covid-19 (Korona) Virüsüyle Artan Stoklama İsteğinin Online Satın Alma Davranışına Etkisi" başlıklı araştırmaya göre, tüketicilerin internette en fazla satın aldıkları ürünler sırasıyla, çay/kahve, ev temizlik ürünleri, makarna ve kuru bakliyat. Araştırmalar tüketici eğilimlerindeki değişime ışık tutarken, fiziksel mağazalara sahip perakendecilerin pandemi boyunca başarılı olmak için neye ihtiyaç duyacağını da ortaya koyuyor: Kendi çevrimiçi varlıklarını rekabete uygun biçimde geliştirmenin yanı sıra, tüketicilerin ödeme yapmaya gönüllü olacağı bir hizmet, rahatlık ve deneyim kombinasyonu... Farklılaştırılmamış ürünler satan, iyi bir mağaza içi deneyim sağlayamayan ve çevrimiçi operasyon performansı zayıf perakendeciler, bu yeni ortamda hayatta kalmak için daha fazla mücadele edecek gibi görünüyor.

TÜKETİMİN ODAĞI EV

COVID-19 tedbirleri gereği dünya çapında pek çok ülkede milyonlarca kişi evden çalışmaya yöneldi. Evde kalma zorunluluğu ve bu dönemde

ortaya çıkan kaygılar, satın alınan ürünlerin kategorilerinde önemli bir fark yarattı. Özellikle pandeminin ilk günlerinde gıda ve ev ürünleri alanında satışların çok hızlı artması, insanların temel ihtiyaçları konusunda yaşadıkları tedirginliğin açık bir göstergesiydi. Satışlarında artış görülen diğer farklı kategoriler ise elektronik ve teknolojik altyapı ürünleriyle bahçe malzemeleri ve kendin-yap kitleri gibi hobi malzemeleri oldu.

Araştırma ve danışmanlık kuruluşu J.P. Morgan'ın "COVID-19 Tüketim Harcamalarındaki Alışkanlıkları Nasıl Değiştirdi" başlıklı araştırması, karantina sürecinde en çok temizlik malzemesi, vitamin ve gıda takviyeleri, saç boyası ve kahve satın alındığını; kozmetik ve güneşten koruyucu ürünlerin satışlarının ise yüzde 25 oranında düştüğünü gösteriyor. Bütün bu araştırmaların sonuçları, tüketimin ne kadar ev odaklı hâle geldiğine işaret ediyor. Öte yandan, dünyanın dört bir yanındaki tüketiciler, ev dışı etkinliklere farklı düzeylerde de olsa devam ediyor. Ev dışı faaliyetlere katılma oranı, kategoriye ve ülkeye göre değişiyor. McKinsey'nin

Özellikle pandeminin ilk günlerinde gıda ve ev ürünleri alanında satışların çok hızlı artması, insanların temel ihtiyaçları konusunda yaşadıkları tedirginliğin açık bir göstergesiydi.

raporu, pandemiyi yönetmekte başarılı olan ülkeler arasında yer alan Çin'deki tüketicilerin yüzde 80'inden fazlasının düzenli olarak ev dışı faaliyetlere katıldığını ortaya koyuyor.

FARKLI ÜLKELERDE FARKLI YÖNELİMLER

Çoğu ülkede tüketiciler, keyfi harcamalarda kesintiye giderken, harcamalarını temel ihtiyaçlara kaydırmaya devam etme niyetinde. Bununla birlikte, Çin ve Hindistan gibi bazı ülkelerde harcamalar, bakkaliye ve ev gereçlerinin ötesine geçiyor. Çinli tüketiciler, seyahat ve giyim gibi keyfi harcamaları artırmayı planlıyor ve bu da ülkede geleceğe dönük pozitif bakış açısının daha güçlü olduğunu ortaya koyuyor. Salgında sert bir darbe almasına rağmen Hindistan'daki tüketiciler de aralık ayına kadar sürecek olan düşük sezonunda, temel ihtiyaçlar dışında harcama yapmaya devam ediyor. Öte yandan, Meksika ve Brezilya gibi pandemiden yüksek düzeyde etkilenen ve sıkı karantina önlemlerinin hayata geçirildiği ülkelerde, "normal" faaliyetlere devam ettiğini söyleyen tüketicilerin

oranı çok düşük. Bu ülkelerde, araştırmaya katılan tüketicilerin çoğu önümüzdeki günlerde alışveriş yapmak dışında evden ayrılmayı düşünmediklerini belirtmiş. Vaka sayıları artmaya devam ederken, J.P. Morgan'ın Avrupa Temel Gıda ve İçecek araştırmalarını yöneten Celine Pennuti "İnsanlar ileride çok daha fazla evde olacak, bu bir gerçek. Evden çalışmaya devam edecekler; dolayısıyla evde daha fazla yemek yemeye veya tüketmeye ihtiyaçları olacak. Ayrıca, önümüzdeki 12-24 ay içinde tüketicilerin parası azalacak. Pek çok insan işsiz kalacak. Bu, evde kalma eğilimini güçlendirecektir" diyor. Görünen o ki, evler, tüketicilerin satın alma kararlarının odağında olmaya devam edecek.

SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM ARAYIŞI

COVID-19, tüketicilerin kendi tüketim alışkanlıklarını sorgulamalarına da neden oldu. Tüketici duyarlılığı, COVID-19'dan etkilenen ülkeler arasında büyük farklılıklar gösteriyor. Çin, Hindistan ve Endonezya'daki tüketiciler, dünyanın geri kalanından daha yüksek oranda bir iyimserliğe sahipken, Avrupa ve Japonya'dakiler COVID-19'dan sonra ülkelerinin ekonomik koşulları hakkında daha az iyimser. Temmuz sonundan bu yana vakalardaki artışa paralel olarak, İtalya dışındaki Avrupa ülkelerinde de iyimserlikte azalma söz konusu. Strasbourg Üniversitesi'nde dijital pazarlama üzerine çalışan Marine Canbefort, 29 Eylül'de yayımlanan araştırmasında, karantinanın Fransa'da yaşayan pek çok insanın tüketim odaklı yaşamanın kendisini mutsuz ettiğini fark edip çevreye verdiği zararı sorgulayarak tüketimi azalttığını ve daha basit bir hayat tarzı sürdürmeye başladığını belirtiyor. Canbefort'a göre bu eğilimler yeni ortaya çıkmadı, fakat mevcut sağlık kriziyle güçlendi ve uzun vadede de sürmesi bekleniyor. Ülkelerin giderek belirsizleşen ekonomik durumları da bu eğilimleri güçlendiriyor.

GIDA ALANINDA İSRAF AZALDI

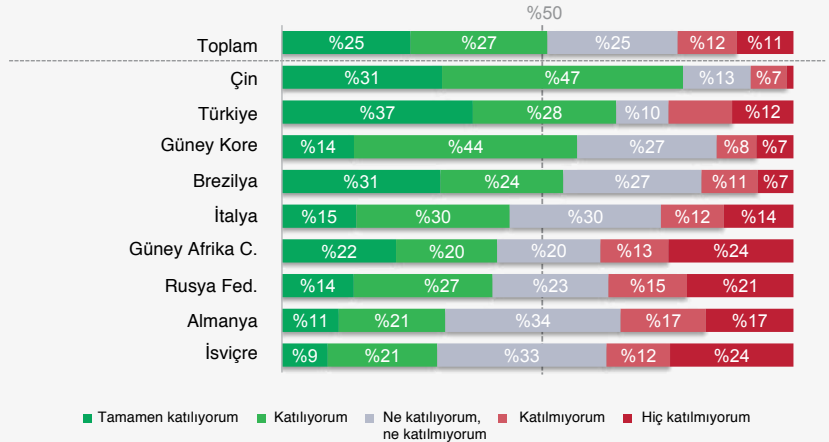
Ekim ayında, Sustainability dergisinde yayımlanan ve "COVID-19 Tüketici Davranışlarını ve Tarımsal Gıda Pazarlarını Daha Sağlıklı ve Sürdürülebilir Modele Yönlendiriyor" başlıklı araştırma, pandemi süresinde evde yemek pişirmenin yeniden keşfedilmesinin, temel gıda maddelerine olan talebin artmasına yol açtığının ve küçük, yerel perakendecilerin popülerleştirdiğinin altını çizdi. Araştırmaya göre, fiyat dalgalanmalarına rağmen, tüketicilerin önemli bir kısmı daha sağlıklı ve sürdürülebilir gıda satın almaya yöneldi ve bu eğilim artarak devam edecek. Dahası, gıda israfında kayda değer bir azalma görüldü. Bu trendler sayesinde,

Karantina koşulları, pek çok insanın tüketim odaklı yaşamanın kendisini mutsuz ettiğini fark edip, çevreye verdiği zararı sorgulamasını getirdi.

COVID-19 krizi, daha sürdürülebilir tedarik ve üretim modellerine geçişi hızlandırarak tarımsal gıda pazarını yeniden tasarlamak için benzersiz bir fırsat sunabilir. Böylelikle çiftçiler, üreticiler, perakendeciler ve vatandaşlar arasında daha güçlü ve daha eşit ortaklıklar kurulabilir. Araştırmaya göre, gıda atıklarının en aza indirilmesi, gıdaya kesintisiz erişim ve daha sağlıklı beslenme alışkanlıkları gibi konular önümüzdeki dönemde daha fazla öne çıkacak. Bu alandaki bilimsel çalışmalar da orta ve uzun vadede, gıda güvenliğinin daha sürdürülebilir ve güçlendirilmiş bir çerçevede yeniden tasarlanmasına odaklanacak. İnsanlar salgın yükselirken, güvensizlik hissi ve kıtlık algısı nedeniyle temel tüketim maddeleri ve gıda ürünlerini stoklayarak yanıt verdiği için panikle satın alma olgusunu açıklayan temel faktörü belirlemek ve acil durum planları geliştirmek öncelik kazanacak; şirketler bu durumu önleyici pazarlama önlemleri ve stratejileri belirleyecek. Görünen o ki, COVID-19 birçok şeyi değiştirdiği gibi tüketim alanında da önemli ve kalıcı değişiklikler yaratmaya devam edecek.

ONLINE ALIŞVERİŞE KAYMADA GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER BAŞI ÇEKTİ

COVID-19 pandemisi başladığından bu yana daha fazla online alışveriş yapıyorum.

Kaynak: UCTAD; "COVID-19 and E-commerce"; Ekim 2020.

ZAMANININ ÖTESİNDEKİ LİDER: ATATÜRK

...

Milyonlarca insanı ortak bir mücadele etrafında bir araya getiren eşsiz bir lider...
Sıra dışı zekâsı ve güçlü karizmasıyla olduğu kadar mütevazılığı ile de bütün
dünyayı kendine hayran bırakan bir insan Mustafa Kemal Atatürk...
Ulu Önderin topluma ilham veren çok yönlü liderliğini kendi kaleminden
aktarımlarla ve yaşanmış öykülerle anıyoruz.

*“Hiç kimseye
eğilmeyeceksin,
hiç kimseyi
aldatmayacaksın,
memleket için hakiki
mekfûre ne ise onu
görecek, o hedefe
yürüyeceksin. Önüne
sayısız engeller
yığacaklardır.
Kimseden yardım
gelmeyeceğine
inanarak bu engelleri
aşacaksın. Ondan
sonra da sana
büyüksün derlerse,
bunu diyenlere
güleceksin!”*

“Tarihin akışını değiştiren, ona mührünü vuran veya büyük tehlikelere mâni olan liderlere her memlekette rastlamak mümkün değildir. Atatürk dünya tarihinin nadiren gördüğü bir dehadır. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, hiçbir mağlup milletin direniş göstermediği zamanda siviller ve askerlerle dünyaya meydan okumuştur.” Prof. Dr. İlber Ortaylı, “Gazi Mustafa Kemal Atatürk” adlı eserinde, Atatürk'ün bir lider olarak dünya tarihindeki yerini bu sözlerle anlatıyor. Liderin kelime anlamı “yol gösteren, aydınlatan, öğreten, ileriye gösteren; birlikte çalıştığı kişilerin istek ve ihtiyaçlarını zamanında sezen, yaratıcı kişi”. Bu tanıma Mustafa Kemal'den daha uygun kim düşünülebilir ki? I. Dünya Savaşı'nda ve Milli Mücadele döneminde gösterdiği askerî dehâsı, Türkiye Cumhuriyeti kurulurken sergilediği siyasi duruşu, kararlı ve cesur eylemleri onu tarihin parmakla sayılır liderlerinden biri haline getirdi. Bir 10 Kasım'da daha, Ulu Önder Atatürk'ü anarken, hakkında yazılanlar ve anılardan hareketle, O'nun eşi benzeri bulunmayan liderlik yönlerini sizin için derledik.

“HİÇ KİMSEYE EĞİLMEMEYECESİN, HİÇ KİMSEYİ ALDATMAYACAĞSIN”

Liderler, değerlerine ve temel inançlarına bağlı kaldıklarında başarılı olurlar. Araştırmacı Ali Mithat İnan'ın Atatürk'ün defterlerinden derlediği notlar, O'nun değerlerine çok sadık, kararlı ve son derece azimli bir lider olduğunu kendi kaleminden yansıtıyor: “Bir adam ki, büyük olmaktan bahseder, benim hoşuma gitmez, büyüklük odur ki; hiç kimseye eğilmeyeceksin, hiç kimseyi aldatmayacaksın, memleket için hakiki mefkûre ne ise onu görecek, o hedefe yürüyeceksin. Önüne sayısız engeller yığacaklardır. Kimseden yardım gelmeyeceğine inanarak bu engelleri aşacaksın. Ondan sonra da sana büyüksün derlerse, bunu diyenlere güleceksin!”

Mustafa Kemal'in aynı defterlere aktardığı başka satırlar da O'nun kişisel hırslara ne kadar uzak olduğunu ve değerlerinin merkezinde vatan aşkı olduğunu gösteriyor: “Benim ihtiraslarım var, hem de pek büyükleri... Fakat bu ihtiraslar yüksek mevkiler işgal etmek veya büyük meblağlar elde etmek gibi adi emellerin tatminine tealluk etmez (dayanmaz). Ben bu ihtirasların gerçekleşmesini vatanıma büyük faydaları dokunacak, bana da liyakatla ifa edilmiş (hakkiyla yerine getirilmiş) bir vazifenin canlı iç rahatlığı verecek büyük fikrin başarısında arıyorum.”

“MİLLETİMİN ŞANI ŞEREFİ VARSA, BEN DE ŞANLI VE ŞEREFLİYİM”

Atatürk ve Türkiye tarihiyle ilgili araştırmalar yapan profesör ve siyasetçi Utkan Kocatürk'ün aktardığı bir anekdotta da Atatürk'ün yukarıda bahsedilen düşüncelerinin nasıl hayat bulduğunu görüyoruz. Batı Anadolu gezilerinin birinde Atatürk, yanında eşi Latife Hanım, Fevzi Paşa ve beraberindekilerle Uşak Türk Ocağı'nı ziyaret eder. Hep birlikte otururlarken Türk Ocağı'ndan bir genç ayağa kalkar, konukları selamladıktan sonra bir karşılama konuşması yapmaya başlar. Geride bırakılan kötü günlerden söz edilerek başlayan konuşma Kurtuluş Savaşı'na, oradan da Atatürk'e gelir. Atatürk'ün önemini ve büyüklüğünü vurgulamak isteyen genç, onu Batı tarihinin ünlü kumandanlarından Napolyon ve Bismarck'la karşılaştırmaya başlayınca Atatürk'ün kaşları çatılır. Bakışları sertleşir. Konuşmacı coşup, karşılaştırma işini uzatınca elindeki kahve fincanını bırakan Atatürk ayağa kalkarak “Bey biraderimizin izinleriyle burada bir noktayı açıklamak amacıyla sözlerini kesiyorum. Efendiler. Genç arkadaş beni Bismarck ve Napolyon'la karşılaştırmaya kalkar... Napolyon kimdir? Taç ve macera peşinde koşan bir insan! Bismarck ise tacidara

*“Eğer mensup
olduğum milletin şanı
şerefi varsa, ben de
şanlı ve şerefliyim.
Aksi takdirde,
içinizden herhangi bir
adam çıkar da şan,
şeref arkasında koşar
ve emsalsiz olmak
isterse bilin ki başınıza
belâdır, bela... Millet
bu gibilere asla izin
vermemelidir.”*

(taç sahibine) hizmet eden bir adam! Ben böyle değilim!” der.
Konuşmacı, hemen bir açıklama yapma gereği duyarak, telaş içinde “Affedersiniz Paşa hazretleri, sözlerim yanlış anlaşıldı... Sizin şerefinizden, şanınızdan söz etmek istiyordum...” deyince Atatürk tekrar ayağa kalkar ve “Efendiler, bey biraderimiz ikinci bir hataya daha düştüler” der. “Hangi şan, hangi şeref? Eğer mensup olduğum milletin şanı şerefi varsa, ben de şanlı ve şerefliyim. Aksi takdirde, içinizden herhangi bir adam çıkar da şan, şeref arkasında koşar ve emsalsiz olmak isterse bilin ki başınıza belâdır, bela... Millet bu gibilere asla izin vermemelidir” diyerek, bir lider olarak sadece vatani için var olduğunun altını çizer.

“O BİR KERE İNANDI MI, İÇİ BENİMSER”

Atatürk’ün bir lider olarak en önemli özelliklerinden biri, yüksek ikna gücüdür. Farklı düşünceleri olan insanları

tek bir hedef etrafında toplayarak onları harekete geçirmesi, en büyük başarılarından biridir. Bunun için çaba sarf etmekten hiç geri durmaz.  evresindeki insanları ortak hedefe kilitlemenin yolunun onları ikna etmek olduğunu bilir ve bu yönde davranır. Fikir alı veri lerine verdiğ   nemi, Emre Kongar’ın Cumhuriyet dönemine dair çalışmalarından aktardığı bir anekdotta görürüz. Bir gece, G ne  Dil Teorisi konusunda arkadaşlarını çalışmaya davet eden Mustafa Kemal, misafirlerini bu konuyla ilgili ikna etse de Hikmet Bayur’u edemez; gece geç saatlerde herkes yatar ama Atatürk ile Hikmet Bayur ba  ba a kalır. Ertesi gün uyanan misafirler, Atatürk ile Hikmet Bayur’un hâlâ çalışmakta olduğunu g r rl r. Yüzleri kıpkırmızı çalışmaya devam etmektedirler. Bir süre sonra çalışmaları biter ve Hikmet Bey izin ister. Bu sırada yaveri Salih Bozok, Atatürk’e “Pa am, niçin bu kadar yoruldunuz? Hikmet Bey yabancınız mı? Size bağılı bir

arkadaşımız! 'Böyle olacaktır' demeniz yeterli değil mi?
Sabahlara kadar onu inandırmak için kendinizi niçin üzüyorsunuz?" diye sorar. Atatürk ise "Ha... işte bu çok yanlış bir düşünce. Bilirsiniz ki Hikmet Bayur inatçıdır. Onu inandırmak lazımdır. O bir kere inandı mı, işi benimser" diye cevap verir. Çalışma arkadaşlarına emrivakide bulunmak yerine, onları ikna etmeyi, onlarla birlik içinde çalışmayı önemser.

"GERİ ÇEKİLMEK MAHVOLMAK DEMEKTİR"

Görev ve sorumluluklarının çeşitliliği nedeniyle Atatürk'ün dehası hem siyasi, hem de askeri alanda belirgindi. O, cesareti, sezme yeteneği, sabrı, doğru zamanlamaları, gerçekçiliği ve kararlılığıyla çevresindekileri her zaman şaşırtan ve kendisine hayran bırakan bir önderdi. Özellikle Çanakkale Savaşı'nda üstlendiği askerî sorumluluk, herkesin kolay altından kalkabileceği türden değildi. Anılarını ve dinlediği hikâyeleri "Gördüklerim, Duyduklarım, Duygularım" adlı eserinde aktaran siyasetçi Asım Us, Mustafa Kemal'in 1914'te, Çanakkale Savaşı'nda stratejik hamlesiyle inisiyatif kullanıp savaşın kaderini nasıl değiştirdiğini anlatır.

Savaş sırasında yarbay rütbesiyle görev alan Mustafa Kemal'in komutanlığındaki tümenin başına albay rütbeli bir Alman subayı görevlendirilir. Alman subay, görevi devralmak üzere tümene geldiğinde Yarbay Mustafa Kemal, kendisine görevi devretmeyeceğini söyler. Alman subay, durumu Liman von Sanders'e iletir; o da yardımcısı konumundaki en üst rütbeli Türk komutan Esat Paşa'yı arar. Esat Paşa, tümen karargâhına kadar gidip Mustafa Kemal'den emri yerine getirmesini ister. Yarbay Mustafa Kemal "Bir şartla yerine getiririm. Albay cenapları kumandayı aldıkları zaman ne yapacaklarını öğrenmeliyim" der. Alman albay, bölgedeki durumu harita üzerinde araştırdıktan sonra kararını açıklar: "Şu

anda yapılması gereken geri çekilmektir. Geri çekilme emri veririm." Esat Paşa'ya dönen Mustafa Kemal "İşte ben bunu bildiğim için kumandayı bırakamıyorum. Ben bu durumda taarruz emri veririm. Arkada sonuç olarak bir iki kilometrelik bir mesafe var. Durum böyleyken geri çekilmek mahvolmak, denize dökülmek demektir. Onun için şu anda taarruzdan başka yapılacak bir şey yoktur" diyerek kararlı bir tavır sergiler. İki komutanı da dinleyen Esat Paşa, elini Mustafa Kemal'in omzuna koyarak "Allah muvaffakiyet versin" der. Yarbay Mustafa Kemal, ertesi gün çıkartma yapan düşman birliklerine tam zamanında karşı koyarak onların önce ilerlemesini durdurur. Conkbayırı Zaferi'ni kazanınca Anafartalar Grup Komutanlığı'na yükseltilir; ardından Anafartalar Zaferi'ni kazanarak Çanakkale Savaşı'nın kaderini değiştirir.

"Milletin bu ölüm kalım savaşında benim kemiklerim söz konusu olur mu? Bunların ne önemi var? Benim bir kemiğimin çatladığı yerde Konstantin'in ordusunun kibri de kırılacaktır... Cephede olmalıyım. Benim değil, memleketin hayatı söz konusu!"

"MEMLEKETİN HAYATI SÖZ KONUSU"

Vatanı kurtarmak gibi hayati bir görev üstlenmiş kumandan Mustafa Kemal'in görev aşkını çarpıcı bir biçimde vurgulayan bir diğer anekdot, Celal

Bayar'ın Atatürk'ten Hatıralar adlı anılarında yer bulmuştur. Milli Mücadele döneminde, Sakarya Savaşı öncesi, içinde Mustafa Kemal'in de bulunduğu büyük komutanlar, saldırı ya da savunmanın en iyi koşul ve olanaklarını incelemek için bölgeye gelir. At üzerinde stratejik plan kurmaya çalışırken dalgınlıkla attan düşen Atatürk, kaburgasını incitir. Koluna girilerek ayağa kaldırılan Paşa, kolunu güçlülükle Eskişehir tarafına doğru kaldırarak Yunan işgal güçlerinin kralı Konstantin'e seslenir: "Ya sen ya ben Konstantin! Ya sen ya ben!"

Ankara Askeri Hastanesi'ne kaldırılan Mustafa Kemal'in kaburga kemiklerinden kırık olduğu anlaşılır. Tedaviyi başlatan doktorlar, evinde dinlemesi gerektiğini söyleyince "Milletin bu ölüm kalım savaşında benim kemiklerim söz konusu olur mu? Bunların ne önemi var? Benim bir kemiğimin çatladığı yerde Konstantin'in ordusunun kibri de kırılacaktır... Cephede olmalıyım" der. Doktorlar "Paşam, hayatınız söz konusu" diyerek kendisini uyarınca ise çarpıcı bir cevap verir: "Hayır, benim değil... memleketin hayatı söz konusu" olur. Görevinin başından ayrılmayan kumandan, silah arkadaşları ve halkının desteğini arkasına alarak Milli Mücadele döneminden alınırın akıyla çıkar. Atatürk, bütün büyük liderler gibi, yapıcı ve yaratıcı faaliyetlerinde en büyük gücü vazife duygusundan ve vazifesinin kutsallığına olan inancından almıştır. Milletinin azmini ve desteğini yoldaş bilerek, doğru bildiği yoldan sapmadan memleketini aydınlık günlere taşımak için didinmiştir.

Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın kitabında yer verdiği şu sözler kuşaklar boyunca milyonlarca insanın duygularını net şekilde yansıtır: "Atatürk bu milletin aranan lideridir. Millet, başı her sıkıştığında onu özler ve bu sebeple de silinemez bir şahsiyettir." Özlemle anıyoruz.

“KOÇ HOLDİNGLİ OLMAK, FARKLI BİR STATÜYE SAHİP OLMAKTIR”

Yusuf Atila Soylu, yaklaşık 15 senedir Koç Topluluğu'nun üyesi olarak faaliyetlerini Aksaray'da sürdürüyor. Koç bünyesinde gerçekleşen toplumsal projeleri yakından takip eden Soylu, özlemini çektiği duyguları Topluluk sayesinde yeniden yaşadığını söylüyor.

Bize kendinizden bahsedebilir misiniz? Bu sektörde çalışma hikâyeniz nasıl başladı?

1969 yılında Konya ilinin Ereğli ilçesinde dünyaya geldim. İlk, orta ve lise tahsilimi Ereğli'de yapıp 1993 senesinde Erzurum Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Sabah Gazetesi, Petlas Lastik A.Ş. ve Tümosan Traktör A.Ş.'de yaklaşık 12 yıl profesyonel çalıştıktan sonra, 2005 yılında Aksaray'da Aygaz bayiliğine başladım. Evliyim ve iki çocuğum var.

Aygaz ile yolunuz nasıl kesişti?

Ailem Ankara'da Aygaz bayiliği yapıyordu. O zamanki yöneticiler Aksaray'da bir bayilik oluşturulacağını ve bizi tercih ettiklerini söylediler. Bende 2005 yılında görevimden istifa edip Aksaray ilinde Aysaray Akaryakıt Limited Şirketi'ni kurarak bayiliğe başladım.

Aygaz ve Koç Topluluğu'yla çalışmanın profesyonel iş yaşamında size kazandırdıkları neler?

Bir kere Aygazlı ve Koç Holdingli olmak bizlere ayrı bir hava vermekte. Halkın Koç Holding ve Aygaz'a duyduğu ilgi, bize de yansıyor ve farklı bir statü kazandırıyor.

Çalışma hayatında sizi başarıya götüren şeyler neler oldu?

Başlangıç olarak 12 yıl büyük şirketlerde çalışmanın büyük avantajı oldu. Öğrendiklerimi ve bilgi birikimimi

*"Aygaz
bünyesinde
saha yönetimi,
bölge müdürleri
ve üst yönetime
kadar herkesin
bizlere katkısı
oldu"*

Soylu; "Pandeminin başından bu yana, 65 yaş üstü müşterilerimizin kişisel ihtiyaçlarını karşıyoruz."

kendi küçük işletmemde de uygulamak gelişmemde büyük katkı ve avantaj sağladı. Ayrıca Aygaz çok büyük bir camia, gerek saha yönetiminden gerek bölge müdürlerinden ve gerekse üst yönetimin bizlere katkısından oldukça memnunuz.

Koç Topluluğu'nun toplum yararına aldığı aksiyonlar ve gerçekleştirdiği çalışmalar konusunda ne düşünüyorsunuz?

Benim gözümde Koç Topluluğunun altına imza attığı bütün sosyal sorumluluk projeleri Türkiye ve insanlık için kilometre taşlarındandır. Özellikle merhum Vehbi Koç'un "Ülkem varsa bende varım" sözüyle özdeşleşen aksiyonlar, çalışmalar, çevre dostu uygulamalar ve toplumsal gelişimi destekleyen faaliyetler, oldukça değerlidir. Örneğin 2013 yılında başlatılan 'Meslek Lisesi Memleket Meselesi' Projesi kapsamında ülke çapında verilen burslar; Koç Topluluğu'nda deneyimlenecek stajlar ve alt projelerle mesleki eğitim kalitesinin artırılması için bir model oluşturmuştur. Bu proje, mesleğinde uzman olan işçi sınıfına daha kalifiye bir

istihdam, üretimde verimlilik, çalışma hayatında süreklilik gibi kazançlar sağlamış ve bu özelliğiyle yüzyılın projesi olmayı hak etmiştir. Yine sorumlu vatandaşlık bilinci doğrultusunda bireysel girişimciliğin yaygınlaştırılması fikrine dayanan "Ülkem İçin" projesi de yakından takip ettiğim Koç Holding faaliyetlerinin başında geliyor. Temeli 2006 yılında hayata geçirilen bu projeyi duyduğumda; "İşte yıllardır yitirilmiş olan duygumuzu bulduk" dedim. İnsanlık bilinci, sevgi, hoşgörü, gelişim, ilerleme, bütün olma gibi ilkeleri içinde barındıran bu projeyi halkımıza kazandırdığı için Koç Topluluğu'na canı gönülden teşekkür ederim.

Siz kendi şirketiniz çerçevesinde pandemi dönemine özel ne gibi uygulamalar hayata geçirdiniz?

Öncelikle sosyal mesafe kurallarına uyarak, tüm çalışma arkadaşlarımız ile maske, eldiven ve sıvı dezenfektan kullanımına özen gösteriyor, kendimizi koruyoruz. Ayrıca pandeminin başından bu yana çalışma arkadaşlarımız, 65 yaş üstü müşterilerimizin kişisel ihtiyaçlarını karşılamaya dikkat ediyor.

Sektör olarak bu olağanüstü dönemden nasıl etkilendiniz?

Bu dönemde şirketimiz pozitif yönde etkilenebilmiştir. Satışlarımız geçmiş yılların aynı dönemine kıyasla biraz daha yukarıdadır.

Koç Topluluğu'nun bir ferdi olarak, pandemi sürecinde 'dayanışma' halinde olmak size yardımcı oldu mu? Ekonomik belirsizliğin gündemde olduğu zor günlerde, takım olmanın gücünü hissettiniz mi?

Evet dayanışma konusunda özellikle Aygaz üst yönetimimiz bizleri moral ve motivasyon açısından çok destekledi, burdan kendilerine teşekkür ediyorum. Takım ve ekip ruhu Aygaz'da hep vardı bu süreçte ve daha da kenetlendik.

Son olarak diğer bayilerimize hem de Aygaz ve Koç Grubu yöneticilerine iletmek istediğiniz bir mesajınız var mı?

Aygaz çok büyük bir şirket, burada 16 yılımız geçti. Tüm bayi arkadaşlarıma "Bu sektörde Aygaz'ın gölgesi yeter" diyorum. Koç Grubu ve yöneticilerine ülkemize sağladığı katkılardan dolayı içtenlikle teşekkür ederim.

ÖMER M. KOÇ: "O'NU ÇOK ÖZLEYECEĞİZ"

♦ ♦ ♦

Koç Holding, çok sevilen ve değer verilen ekip üyelerinden birini, Hüseyin'i kaybetti. Uzun yıllardır Koç Holding'de çalışan Hüseyin Çağlayan, insanlarla kurduğu sıcak iletişimi, dürüstlüğü ve neşesiyle sevenlerinin hayatında önemli bir yer tutmuştu.

Hüseyin Çağlayan, Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ömer M. Koç'un 16 yıl boyunca yakın koruma görevini üstlendi. Çalışkan, dürüst, disiplinli ve işine son derece bağlıydı. Maalesef genç yaşta kalp krizine yenik düştü... Hüseyin'in vefatı, ailesi, yakın çevresi ve tüm holding çalışanlarında şaşkınlık ve derin bir üzüntü yarattı. Hüseyin, mesleğinin tabiatına uyumlu şekilde 'güven

veren' karakteri ile bilinirdi. 38 yıllık ömründe isminin anlamını hakkıyla taşıdı; yakın çevresi tarafından oldukça "sevilen" biri oldu. Çalışma arkadaşları onu "pimi çekilmiş espi bombası", "hazır cevap", "pratik zekalı" ve "müzir" ifadeleriyle tanımlardı. Ani ve üzücü gidişinin ardından, Hüseyin Çağlayan'ı yakından tanıyan çalışma arkadaşları ve Sayın Ömer M. Koç'un paylaşımlarıyla anıyoruz.

Sevgili Hüseyin, kişilik özellikleriyle çok sevilen biriydi. Mesleki olarak ise oldukça disiplinli çalıştığı söylenirdi. Tüm bu yönleriyle sizlerde de önemli bir yeri olduğunu bildiğimiz Hüseyin ile ilgili neler söylemek istersiniz?

ZEYNEP CAN:

Hüseyin yeri geldiğinde son derece ciddi, yeri geldiğinde de fevkalâde matrak, espritüel olmayı becerebilen bir insandı. İş konusunda asla şaka yapmazdı. Ama iş haricinde espri üzerine espiri patlatır, hepimizi güldürdü. En sıkıntılı ve hüzünlü anlarımda beni gülümsetmeyi başarabilen birkaç kişiden biriydi. Günlük olaylara ve hayata hep müspet yönden bakardı. Dışarıya karşı son derece rahat bir insan izlenimi yansıtırsa da aslında çoğu şeyi kendi iç dünyasında muhafaza eden, kimseyi dertleriyle sıkmayan, üzmeyen hassas yapıda biriydi.

ÖZLEM ÇAKAR:

Hüseyin çok disiplinliydi. İş ile ilgili şaka asla sevmezdi ve yapmazdı. Çok zeki, hep pozitif, güler yüzlü, şeytan tüylü... Onda her şey vardı. Kardeş gibi, aile gibiydik. Her şeyimizi paylaşırdık, sevinci ve üzüntüyü. Ofis onsuz çok sessiz, sevimsiz, her an sanki içeri girecek ve yanıma gelip "bir makas alacağım" diyip yanağımlı sıkacak.

Yakın çevresi onu 'espri bombası ve hazır cevap' olarak da tanımlıyor. Onun bu özelliği iş yaşamında nasıl öne çıkardı? Olaylara, günlük problemlere ve mesai arkadaşlarına yaklaşımı nasıldı?

ZEYNEP CAN:

Cem Yılmaz'ın Nakkaştepe Şubesi diyebilirim kendisi için. İş yaşamında fevkalâde kıvrak bir zekâyâ sahip, işlere son derece hâkim, etrafındakileri çekip çeviren, yardımsever ve hakikatli bir insandı.

ÖMER M. KOÇ

"Hüseyin ekibimizin çok kıymetli bir üyesiydi. Hepimiz O'nu çok özleyeceğiz. Fevkalâde zekî, nüktedan, muzip, hayat sevinci olan, neşe dolu bir insandı. Maalesef aramızdan çok erken ayrıldı. Kendisini sevgi, tebessüm, özlem ve hep iyi anılarla yâd edeceğiz."

ÖZLEM ÇAKAR:

Evet, tam bir espri bombası ve hazır cevap adamı! Hiç bir şey kaçırmaz hemen bir yerden bir şey yakalasın, tamam bittin sen! Hep mi güldürür? Evet hep ! Nerede duracağına çok iyi bilirdi. Sinirli olmasına rağmen, sinirlerine çok hakim olurdu! Asla sıkıntısını ortaya koymaz, ama eğer onu tanıyorsan, derdi olduğunu anlardın. Günlük problemler bizde olmazdı çünkü Hüseyin hep çözüm üretmekte ilk sırada yer alırdı. Mesai arkadaşları ile sorun yaşadığını hiç görmedim. Her zaman seviyeli

bir şekilde yaklaşımı olurdu, kimseyi kırmadan ama cevabını da esirgemedi!

Hüseyin yaklaşık 16 yıldır Koç Holding'de görev yapıyordu. Siz de uzun yıllardır kendisini tanıyorsunuz. Geçmişe dönüp baktığınızda Hüseyin ile ilgili neler hatırlıyorsunuz?

ZEYNEP CAN:

Ben kendisini 2010 yılından beri tanıyorum ama sanki çok daha uzun senelerdir tanıdığım biriymiş gibi geliyor. Candan, sırdaş, dürüst

bir arkadaşımı kaybetmenin derin üzüntüsünü her zaman kalbimde taşıyacağım.

ÖZLEM ÇAKAR:

Biz 16 yıl beraber çalıştık. 16 yıl her gün bu insan ile bir şeyler paylaşıyorsunuz. İş, özel hayatınız... Aile oluyorsunuz. Ben onu "mesai arkadaşım" olarak hiçbir zaman görmedim. Benim için kardeş ve dosttu. O hep benim sevimli, iyi kalpli "Hüso'm" olarak aklımda kalacak, özlemin azı çoğu olmaz, ağırdır işte. Mekanı cennet olsun!

Hüseyin ile uzun yıllar birlikte çalıştınız, kimbilir ne çok hatıralar biriktirdiniz... Onunla ilgili en değerli bulduğunuz, unutamadığınız, özel bir anınızı bizimle paylaşır mısınız?

İLHAMİ ARSLAN:

Hüseyin benim kardeşim,canım

çocukluk arkadaşımdı.Yediğimiz, içtiğimiz ayrı gitmezdi.10 yaşımdan beri o kadar çok hatıralarımız, anılarımız vardı ki nereden başlasam nereden anlatsam bilemiyorum. Annesi "annem", babası "babam", kardeşi "kardeşim" gibiydi. İnanın muhabbeti 10 yaşında nasılsa

en son yaşında da aynıydı. Benim her zaman dert ortağım,sırdışımdı. Çok akıllı ve çok sabırlıydı. Daha neler, neler var bende. Motorsikletle kaza mı yapmadık, sabahlamadık mı hastanelerde... Çok kavgalara girdik çıktık. İyi "Ahmet Kaya" dinlerdik, tersten konuşurduk. Neler, neler daha var bende... O kadar üzgün ve o kadar harap ve bitiğim ki beni holdinge bağlayan inanın hiçbir şey kalmadı. Bu nedenle kelimeler boğazıma düğümleniyor, nefes alamıyorum.

İş yerinde kurulan arkadaşlıklar, çalışma ortamıyla kurulan bağlarda belirleyici rol alır. Bu anlamda, Hüseyin'in sahip olduğu pozitif özellikler, iş ortamınızda sizin için ne ifade ediyordu?

ÇETİN ÖZCAN:

Hüseyin ofisimizi, bizleri toparlayan, leb demeden leblebiyi getiren, pozitif, karakterli, sırdış, canımın içi kardeşimdi. Onun vefatıyla beyin ölümümüz gerçekleşti tabiri caizse.

ÖZGÜR ARINÇ:

Hüseyin benim karar merciimdi. Önemli kararlar almadan evvel her zaman kendisine danışırdım. İş yerinde herkese yardımcı olurdu. İş bitiriciydi. Adeta teknik direktörümüzdü.

İLKER URCAN:

Hüseyin neşeli, güler yüzlü ve pozitif bir insandı. Problem çözme yeteneği vardı. Yardımsever bir insandı. Bir konuda olmaz diyorsa olmazdı ve açıklamasını yapar karşısındakini de ikna ederdi. Organizasyon işini çok iyi yapar ve etrafını toplarlardı. Gitti ve hayatımızda ne kadar büyük bir yer kapladığını çok acı bir şekilde gördük. Her zaman yanınızda olmasını isteyeceğiniz bir dosttu, güvenilir ve vefalı olması onun en önemli özelliklerinden ikisiydi.

Herkes hayatına giren kişilerden mutlaka bir şeyler öğrenir. Ondan öğrendiğiniz en önemli şey neydi? Sizi en çok hangi yönüyle etkilemişti?

ÖZGÜR ARINÇ:

İnsanlar hakkında peşin hükümlü olmamam gerektiğini öğrendim. Doğruları insanların yüzüne söylerdi, arkalarından konuşmazdı, mert bir insandı. İnsanlara yardımcı olmayı, bir şeyler öğretmeyi çok severdi. Türkçeyi doğru kullanmaya çok dikkat ederdi hatta sık sık Osman Şiar Yalçın'ın "Doğru Türkçe" adlı kitabını okurdu.

MESUT İNCİRKUŞ:

Pratik zekâsı müthişti. Benim işlerimi çok kolaylaştırıyordu. O gidince pratikliğimizin ve beynimizin, zekâmızın

çoğu gitti. Moral ve neşe kaynağımız gitti. Böyle bir insanı tanımak ve onunla çalışmak bana çok şey öğretti. Kendimi bu yönden şanslı buluyorum.

Kürşat Başar: “YENİ NORMAL BİZİ FARKLI BİR BAKIŞA YÖNELTEBİLİR”

“Gerek Yok Hoş Değil” adlı yeni kitabıyla yaşamın ortasından rengârenk manzaralar sunan Kürşat Başar, gündelik hayatımıza dair çarpıcı tespitleri mizahi bir dille aktarıyor. Kitapları, müziği, TV programları ve pandemi dönemi üzerine konuştuğumuz Başar, “yeni normal”in bizi belki de kendimizle ve çocuklarımızla ilgili farklı bir bakış geliştirmeye yöneltebileceğini söylüyor. Ama ardından hemen bir not düşüyor: “Şunu da unutmayalım; insanlık iki dünya savaşı yaşadı ama çok kısa süre sonra yine kendi bildiği hayata döndü.”

RÖPORTAJ
Yasemin Balaban

Cok yönlü bir kültür-sanat insanı Kürşat Başar... Gazetecilik, yazarlık, televizyonculuk, müzisyenlik gibi pek çok uğraşını neredeyse aynı esnada sürdürdü, sürdürüyor... Edebiyat dünyasında önemli bir yeri olan ve üretkenliğiyle dikkat çeken Başar, yeni bir kitaba imza attı. Geçen yıl yayımlanan "Bazen Unutmak İstersin"de olduğu gibi köşe yazılarından derlenen denemelerden ve yeni yazılardan oluşan "Gerek Yok Hoş Değil" adlı kitabı yine hayata, gündelik alışkanlıklarımıza dair çarpıcı tespitleri mizahi bir dille işliyor. Yıllardır hayatı küçültmek gerektiğinden söz eden, pandemi sürecinde de çoğu insanın hayata bakışının değiştiğine dikkat çeken Kürşat Başar; yeni kitabı, müzik çalışmaları ve pandemi dönemine dair sorularımızı yanıtladı:

Son birkaç kitabınız, roman yerine anılar ve hayata dair değerlendirmelerden oluşuyor. Neden bu türe yöneldiniz? Romanlara ara mı verdiniz? Denemeler devam mı edecek?

Geçen yıl "Bazen Unutmak İstersin" adlı denemeler, ardından "Aklımda Hep Sen" adlı romanım yayınlandı. Bu yıl da "Gerek Yok Hoş Değil" yine denemelerden oluşan bir kitabım çıktı. Uzun yıllar köşe yazarlığı yaptığım için deneme biçiminde yazmaya devam ediyorum. Ama romana ara vermek diye bir şey yok. Genellikle romanlarımın arası biraz uzun oluyor. Birini bitirdikten sonra uzun süre yazamıyorum. Biraz da titizlikle ilgili bir şey galiba.

Yeni kitabınız "Gerek Yok Hoş Değil"de yaz tatilleri, telefonlar, adabımuâşeret kuralları gibi konuları işlediniz. Kitabın çıkış noktası neydi? Neler anlatmak istediniz?

Aslında yeni zamanları anlatan, bu zamanlardaki hallerimizle biraz dalga geçen bir kitap. Cep telefonları, sosyal

"Pandemiyle birlikte, benim için eve kapanma konusu çok önemli değildi. Çünkü uzun zamandır zaten evde çalışıyorum.

Bir yazımda 'Çocuklarımıza yalnız kalmayı öğretmiyoruz, ileriki yaşlarda bunun sakıncalarını görecekler' diye yazmıştım. Yalnız kalmayı öğrenmek önemli. Tabii hobilerinizin olması da kritik."

medya, yeni dijital dilimiz, yeni iletişim biçimlerimiz... Bunun yanı sıra yine son yıllarda giderek artan gezme, yeme, içme, sağlıklı yaşam, bitkisel ilaçlar gibi, bu yeni dönemin trendleri de var kitapta.

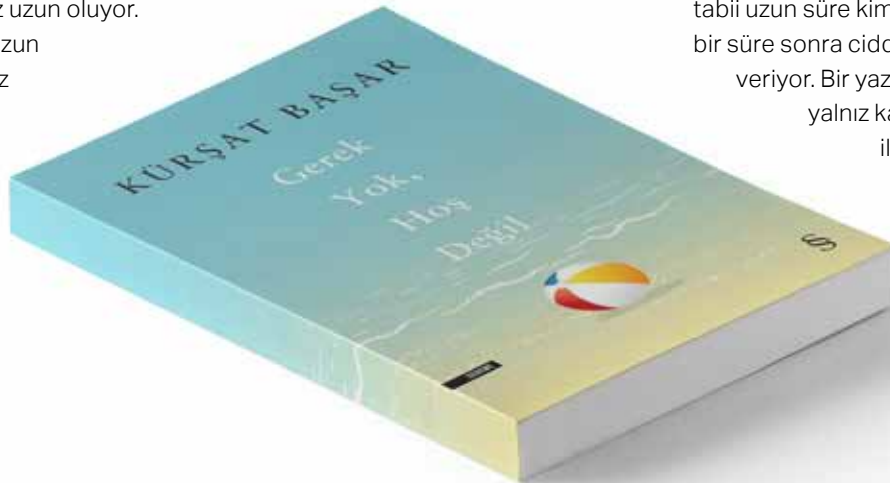
Kitabı ne kadar sürede yazdınız? Kitabı yazdığınız süre içinde ülkede ve sizin hayatınızda neler oluyordu? Bunlar kitabınızı etkiledi mi?

Bu yazıların bir kısmı çok önceden yazılmıştı, bir kısmı yeniden yazıldı. Pandemi sürecini yaşarken aslında daha çok kısa bir zaman önce herkesin nasıl gezi fotoğrafları, yemek fotoğrafları, destinasyon önerileriyle uğraşıp durduğunu düşündüm. Kitaptaki yazıların bir kısmı da bu dönemde yazıldı.

"Evlere kapanma" dönemi sizin için nasıl geçti? Kimileri için üretkenliğe vesile olurken kimileri de boşluk ve karamsarlık duygularıyla gündelik işlere bile odaklanamadı ya da sadece durup dinledi. Siz bu dönemde neler yaptınız? Birçok insan pandemi döneminde yeni keşifler yaptı, yeni uğraşlar ya da alışkanlıklar edindi. Siz de değişim ya da dönüşüm yaşadığınızı düşünüyor musunuz?

Benim için eve kapanma konusu çok önemli değildi. Çünkü uzun zamandır zaten evde çalışıyorum. Müzik ve kitaplarla ilgilendiğim son beş-altı yıldır düzenli bir işe gitmediğim için günün büyük bölümünü evde geçiriyorum. Ama tabii uzun süre kimseyle görüşmemek bir süre sonra ciddi bir yalnızlık hissi

veriyor. Bir yazımda, "Çocuklarımıza yalnız kalmayı öğretmiyoruz, ileriki yaşlarında bunun

ÇOK YÖNLÜ BİR KÜLTÜR-SANAT İNSANI

1963 yılında İstanbul'da doğan Kürşat Başar, İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nü bitirdikten sonra çeşitli basın kuruluşlarında çalıştı. 1989 yılında yayımladığı "Kış İkindsinin Evinde" adlı ilk kitabıyla Haldun Taner Öykü Ödülü'nü kazandı. Gösteri, Tempo gibi dergilerde yönetici olarak görev üstlendi. Farklı gazetelerde köşe yazarlığı yaptı, makaleler yazdı.

1990 yılında "Konuştuğumuz Gibi Uzaklara", 1992'de "Sen Olsaydın Yapmazdın, Biliyorum", 1996'da "Aşk Bulmanın ve Korumanın Yolları" adlı kitapları yayımlandı. Yazı ve denemelerinin bir bölümünü "İğreti Yaşamlar" adlı kitabında topladı. 2003 yılında "Başucumda Müzik", 2006 yılında da yine yazı ve denemelerinden oluşan "Çok Güldük Ağlamayalım" adlı kitabı yayımlandı.

Birçok TV kanalında programlar hazırlayıp sunan Başar, müziğe olan tutkusunu da hobi olmaktan çıkarıp, önemli müzisyenlerle konserler verdi. 2014 yılında "Yaz" isimli romanı çıktı. Bunu "Bazen Unutmak İstersin" adlı denemeler ve "Aklımda Hep Sen" adlı roman takip etti. Başar, son olarak da "Gerek Yok Hoş Değil" isimli denemelerden oluşan kitaba imza attı.

"Sosyal medyayla aram çok iyi değil. Ara sıra bakıyorum. Gün içinde ilgimi çekmeyecek pek çok şeyin de durup dururken hayatıma girmesinden pek hoşlanmıyorum. Tabii önemli konulara, haberlere bakıyorum."

sakıncalarını görecekler" diye yazmıştım. Yalnız kalmayı öğrenmek önemli bence... Tabii birtakım hobilerinizin olması, kendi kendinize uğraşlar bulmanız kritik. Ben bu dönemde biraz etrafı toparladım. Oldukça dağılmış olan kitaplığımı, çekmeceleri, hatta bilgisayarımı... Bunun dışında bir çocuk kitabı yazdım. Ve tabii müzik çalışmalarına evden devam ettim. Bu arada canlı yayınlarla da geleneksel masa sohbetlerimi online olarak sürdürdüm.

Televizyonda da program yaptığınız "yemek ve sohbet" teması sizin için ne ifade ediyor? Bu kapsamda yaptığınız işlerin sizin için anlam ve öneminden söz eder misiniz? Böyle başka projeleriniz var mı?

Benim programlarımda yemek yalnızca bir araç. Bu, yemek içmek üzerine bir gurme programı değil. Bizde aile, akşam yemeklerinde, hafta sonu kahvaltılarında bir araya gelir. Yazarlar, sanatçılar akşamları bir sofrada buluşur ve pek

çok şey konuşulur, eleştirilir, biraz da dedikodu yapılır. Elbette Atatürk'ün sofrasını da unutmamak gerek... Buradan yola çıkarak bir ev ortamında sohbet programı yaptık. Birkaç yıl ara verdiğim program bu sezon yeniden başladı. Buna benzer bir projeye de iki yıl önce, farklı bir tarzda başladım. SG İmalathane bünyesinde kurulan bir masada bu kez ünlülerle değil, tanımadığım insanlarla akşam yemeği yiyoruz. Tabii çekim yapılmıyor. Bu aslında çok çok eskiden Schiller gibi ünlü yazarların başlattığı bir gelenek... Bu sofralar daha sonra gelen istek üzerine, "Seyr-ü Seferler" adı altında başka kentlere de taşındı. Hatay, Adana, Gaziantep, Bursa, Ordu, Giresun, İzmir gibi pek çok yerde yapmaya devam ediyoruz. Bunun dışında benim tek başıma okullarda, şirketlerde, çeşitli organizasyonlarda yaptığım konuşmalar var. O konuşmalar da bu süreçte evden online olarak devam etti.

Müzik de hayatınızda önemli bir yer tutuyor. Son dönemde bu alanda yaptığınız çalışmalardan bahsedermisiniz?

Orkestramız tabii bu süreçte pek bir araya gelemedi. Bildiğiniz gibi canlı müzik yaptığımız yerler de bu dönemde kapalıydı. Yeni yeni bir şeyler başlıyor. Albüm biraz zor çünkü artık kimse albüm almıyor; o da internet üzerinde... Yeni bestelerim var; onlarla uğraştım bu süreçte, belki daha sonra "single" şeklinde yayınlarız.

Sosyal medyayla aranız nasıl? Düzenli takip ediyor musunuz? Genel olarak baktığınızda hangi tür bir takip listeniz var? (Politika, sanat, edebiyat...)

Sosyal medyayla aram çok iyi değil. Ara sıra bakıyorum. Gün içinde ilgimi çekmeyecek pek çok şeyin de durup dururken hayatıma girmesinden pek hoşlanmıyorum. Tabii önemli konulara, haberlere bakıyorum. Daha çok sevdiğim

müzisyenleri, sanatçıları izlemeye çalışıyorum.

Uzun yıllar gazetecilik, dergi yayıncılığı, köşe yazarlığı yaptınız. Şu anda basılı medyayı nasıl görüyorsunuz? Yayıncılık internet ortamına kayarken siz kendinizi yeni ortamda nasıl konumlandırıyorsunuz?

Yazılı basın giderek küçüldü. Artık bana göre renklerini de yitirdi. Eskiden sabahları birkaç gazeteyi okurken keyifle kahveni içerdim. Şimdi ben de internette bakıyorum.

Pandemiden sonra herkes "yeni normal"i konuşuyor. Sizce yeni dünya ve Türkiye nasıl bir yer olacak? Siz kendinize yeni bir yol ya da duruş belirlediniz mi?

Uzun zamandır hayatı küçültmekten söz ediyorum konuşmalarında ve yazılarımda. Ben hayatımı uzun zaman önce küçülttüm. Gereksiz lükslerden, büyük evlerden, arabalardan vazgeçtim. Her zaman söylediğim gibi "gerçek zenginlik üstümüzde taşıyabildiklerimizdir". Tabii altın ve pırlantalardan söz etmiyorum (gülüyor). Bu nedenle yeni normal dediğimiz şey, artık belki biraz kendimize dönmeye, kendimizle, çocuklarımızla ilgili farklı bir bakış geliştirmeye bizi yönleltebilir. Ama şunu da unutmayalım; insanlık iki dünya savaşı yaşadı ama çok kısa süre sonra yine kendi bildiği hayata döndü.

Neredeyse 40 yıla uzanan yazarlık, müzisyenlik, gazetecilik, televizyonculuk hayatınıza baktığınızda sizi en çok tatmin eden, en çok hoşlandığınız uğraş hangisi? Kendinizi hangisiyle tanımlarsınız?

Gerçekte yaptığım her şeyden çok memnunum. "İyi ki bunları yapmayı seçmişim" diyorum her zaman. Çünkü zaten çocukluğumdan beri en çok sevdiğim şeyler kitaplar, müzik ve sanattı. Bir şeyler yazmak, çalmak beni her zaman ayakta tutan, mutlu eden ve

heyecanlandıran iki çizgi. Bunun yanında gazetecilik, dergicilik, televizyon ve radyo programları da istediklerimi ifade etmenin farklı yolları oldu. Yeni projeler beni her zaman heyecanlandırdı. Bir de tabii kişilik olarak sürekli aynı şeyi yapmaktan, tek bir şey yapmaktan sıkılan biriyim. O nedenle hayatımda hep farklı şeyler olmasını isterim.

Son zamanlarda hangi yazarları ve hangi tür kitapları okuyorsunuz? İlginizi çeken konular, külliyatını takip ettiğiniz yazarlar var mı? Okuyucularımızla da paylaşabileceğiniz okuma tavsiyeleriniz olur mu?

Pandemi sürecinde biraz geçmişe döndüm. Uzun yıllar önce okuduğum romanları yeniden okumaya başladım. Gerçekten de insan başka yaşlarda aynı kitabı başka şekilde algılıyor.

"Uzun zamandır hayatı küçültmekten söz ediyorum konuşmalarında ve yazılarımda. Ben hayatımı uzun zaman önce küçülttüm. Gereksiz lükslerden, büyük evlerden, arabalardan vazgeçtim."

Klasikleri söylememe gerek yok, herkes biliyor. Milan Kundera, Lawrence Durrell, Murakami, Marguerite Duras bu dönemde okuduğum yazarlar. Bir de tabii şiir... Edip Cansever, Ece Ayhan, Turgut Uyar, Cemal Süreya, Attila İlhan da tekrar tekrar okuduklarım arasında...

24. İSTANBUL TİYATRO FESTİVALİ 2020

1 ARALIK 2020'YE KADAR

İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın düzenlediği İstanbul Tiyatro Festivali, bu yıl tiyatroseverleri mekânların yanı sıra çevrimiçi gösterilerle karşıyor. Yine pek çok yerli ve uluslararası yapımla festivalde tiyatroseverler ile buluşuyor.

GÖLGELERİN GÜCÜ ADINA!

5 ARALIK 2020

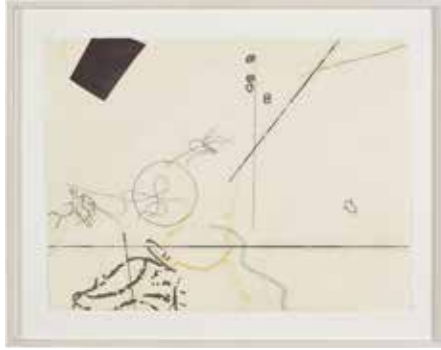
Arter'de, 6-9 yaş aralığındaki çocukların katılımına açık olan çevrimiçi atölyede, ışığın ve gölgenin etkileri gündelik nesneler aracılığıyla keşfedilecek. Çocuklar kâğıt üzerinde gölge oluşturma deneyleri yapacak; çizimleriyle biçim, mesafe ve boşluk kavramlarını yorumlayacak.

GÖREN KULAKLAR İÇİN

6 ARALIK 2020

Arter'de devam eden "Dinleyen Gözler İçin" başlıklı grup sergisi bağlamında gerçekleştirilecek çevrimiçi atölye çalışması, vücutlarımızı kullanarak ses çıkarma ve evde bulunan basit objelerle müzik yaratmanın rastlantısal yöntemlerine odaklanacak.

DEĞİŞEN ZAMANLARDA HATTUŞA VE BOĞAZKÖY

17 ARALIK 2020

AKMED'in düzenlediği ve Hattuşa kazıları başkanı Prof. Andreas Schachner'in katılacağı çevrimiçi konferansta, bölgenin kuruluşundan Roma Dönemi'ne kadar uzanan serüveni ele alınacak.

KARAGÖZÜM İKİ GÖZÜM

21 ŞUBAT 2021'E KADAR

Yapı Kredi Kültür Sanat'taki sergide, karagöz sanatına hayat veren üstatların, günümüz sanatçıların ve geleneksel Türk Gölge Tiyatrosu'nun önemli temsilcilerinden Ragıp Tuğtekin'in Yapı Kredi Müzesi Koleksiyonu'nda yer alan orijinal tasvirleri yer alıyor.

DÜNYANIN GÜÇLÜ TARAFI

KİTAP

"Dünyanın Güçlü Tarafı", öykü kitaplarıyla ("Aslında Cennet de Yok", "Toplum Böceği", "İskali Karnaval") tanıdığımız Kerem Işık'ın edebiyat dışını da edebiyata dahil ettiği bir ilk roman.

